

Rikostutkijoiden voimankäyttövalmiudet ja harjoittelun toteutuminen

Jyväskylän poliisiaseman perustutkinnan näkemyksiä

Alvar Viertola

2/2024

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Alvar Viertola

Julkaisun nimi: Rikostutkijoiden voimankäyttövalmiudet ja harjoittelun toteutuminen – Jyväskylän poliisiaseman perustutkinnan näkemyksiä

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jani Vainio ja Jussi Vesikko

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, että miten Jyväskylän poliisiaseman perustutkinnassa työskentelevät rikostutkijat kokevat omat voimankäyttövalmiutensa lähtiessään ulos laitoksesta erinäisille tehtäville. Lisäksi on tarkoitus selvittää voimankäyttöön liittyvien harjoitusten määrää ja laatua.

Opinnäyte on tehty kvantitatiivisena tutkimuksena ja kohderyhmänä oli Jyväskylän poliisiaseman kaikki perustutkinnassa työskentelevät poliisit. Tutkimusmateriaali kerättiin kohderyhmältä henkilökohtaisiin työ sähköposteihin lähetettävällä Webropol -kyselyllä, jossa oli monivalintakysymyksiä ja lopussa vapaan sanan osio.

Tavoitteena on saada selville, että kokevatko kohderyhmän henkilöt omaavansa minkälaiset voimankäyttövalmiudet nykyisillä harjoitusmäärillään ja kantavatko rikostutkijat minkälaisia voimankäyttövälineitä mukanaan ulkona tehtävillä. Poliisi voi kohdata työtehtävillään tai sinne menessään vakavaa ja välitöntä hengenvaaraa vaarantavia tekoja, joihin on lähimmäisen poliisin pakko puuttua.

Sivumäärä: 34

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 2/2024

Avainsanat: rikostutkija, perustutkinta, voimankäyttövälineet, fyysiset voimakeinot

ABSTRACT

Authors: Alvar Viertola

Type of thesis: Criminal investigators' ability to use force and implementation of training - views of the basic investigation of the Jyväskylä police station.

Publicity: Public

Supervisor: Jani Vainio and Jussi Vesikko

Degree: Bachelor of police services

The purpose of this thesis is to find out how crime investigators working in the basic investigation of the Jyväskylä police station experience their own readiness to use force when they leave the institution for various tasks. In addition, the aim is to find out the quantity and quality of exercises related to the use of strength.

The thesis was done as a quantitative study and the target group was all the police officers of the Jyväskylän police station working in the basic investigation. The research material was collected from the target group with a Webropol -survey sent to personal work emails, which had multiple choice questions and a free word section at the end.

The goal is to find out whether the people in the target group feel that they have what kind of force-use capabilities with their current amount of training and whether crime investigators carry what kind of force-use tools with them on outdoor tasks. The police can encounter serious and immediate life-threatening acts during their duties or when they go there, which the nearest police officer is forced to intervene.

Pages: 34

Month and year of review: 2/2024

Keywords: criminal investigator, basic investigation, means of force, physical means of force

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Aihe ja sen rajaus.....	1
1.2 Aiheen ajankohtaisuus	1
1.3 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta	2
2 TEORIAOSA.....	2
2.1 Poliisin toimintaa ohjeistavat lait ja ohjeistukset.....	2
2.2 Voimakeinot	5
2.3 Rikostutkijan työnkuva	5
2.4 Harjoittelun merkitys osaamiseen	6
2.5 Stressi	8
3 TUTKIMUS	9
3.1 Tutkimuksen tavoite	9
3.2 Tutkimuskysymykset	9
3.3 Tutkimuksen toteutus	9
3.4 Kvantitatiivinen tutkimus.....	10
3.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	11
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	12
4.1 Käsiraudat	14
4.2 OC-sumutin	16
4.3 Teleskooppipatukka	18
4.4 Etälamautin	20
4.5 Virka-ase	21
4.6 Fyysiset voimakeinot.....	24
4.7 Taktinen osaaminen	25
4.8 Voimankäytön harjoitteluun liittyviä muita asioita.....	27
4.9 Ajatuksia ja kehityskohteita liittyen omiin voimankäyttövalmiuksiin	33
5 LOPPUTULOKSET.....	34
5.1 Johtopäätökset.....	34

5.2 Jatkotutkimus ideat	34
LÄHTEET.....	35
LIITE 1	36

1 JOHDANTO

1.1 Aihe ja sen rajaus

Aiheen opinnäytetyölleni valitsin työharjoittelussa ollessani Jyväskylän poliisiasemalla. Minulla oli aluksi eri aihe mielessäni, mutta ensimmäisessä opinnäytetyöseminaarissa tulimme ohjaajieni kanssa siihen tulokseen, että aihetta täytyy muuttaa, koska se oli hieman epämääräinen ja vaikeasti rajattava. Aikaisempi aiheeni liittyi myös voimankäyttöön ja näin ollen halusin pitää myös uuden aiheeni voimankäytössä, koska koen aiheen kiinnostavana ja tärkeänä.

Opinnäytetyön tutkimusaiheeksi muovautui rikostutkijoiden voimankäyttövalmiudet ja harjoittelun toteutuminen. Tutkimus on rajattu pelkästään Jyväskylän poliisiaseman perustutkintaryhmiin, joissa itsekkin olin harjoittelun aikana. Tutkimuksen rajaaminen pelkästään perustutkintaryhmiin tuntuu järkevältä, koska uskon, että rikostutkinnan puolella voimankäytön harjoittelua ei aina välttämättä koeta niin merkittäväksi. Tämän uskon johtuvan siitä, koska rikostutkinnassa ei niin paljoa käydä ulkona tehtävillä ja näin ollen mahdollisia voimankäyttötilanteita tulee harvemmin, kuin esimerkiksi kentällä työskennellessä. Uskon myös rikostutkinnan suuren työkuorman olevan syynä sille, että rikostutkinnassa näiden voimankäyttövalmiuksien harjoittelu jää taka-alalle. Uskon myös työkuormasta johtuvan stressin vaikuttavan siihen. Myös opinnäytetyöni ohjaajat olivat samaa mieltä kanssani, että tutkimuksen rajaaminen pelkästään perustutkintaan on järkevää ja hyvä valinta näistä edellä mainitsemistani syistä ja aiheesta ei ollut tehty vielä opinnäytetyötä aiemmin.

Vaikka perustutkinnassa ei välttämättä tule niin paljon mahdollisia voimankäyttötilanteita, kun esimerkiksi aiemmin mainitsemassani kenttätöissä, niin pidän tärkeänä, että rikostutkijoilla on myös hyvät ja varmat voimankäyttövalmiudet työssään. Rikostutkijat käyvät kumminkin silloin tällöin ulkona tehtävillä, joissa voi tulla vastaan mahdollisia voimankäyttötilanteita tai hätävarjelutilanteita. Rikostutkijoiden yleisimpiä tehtäviä ulkona ovat muun muassa henkilönetsinnät, kotietsinnät ja kiinniotot. On myös mahdollista, että matkalla kyseisille tehtäville tulee vastaan niin kiireellinen tai akuutti tehtävä liittyen henkeen ja terveyteen, että rikostutkijan on lähimmäisenä poliisina puututtava tilanteeseen.

1.2 Aiheen ajankohtaisuus

Mielestäni tutkimusaihe on tärkeä ja ajankohtainen, koska jatkuvasti puhutaan yleisessä keskustelussa siitä, että rikostutkijat hukkuvat tutkittaviin juttuihin ja rikostutkijan työtä pidetään epämielikkäänä ja stressaavana tämän takia. Yleisessä keskustelussa jatkuvasti nousee esille myös, että vakavat henkeen ja terveyteen liittyvät tilanteet tuntuvat yleistyvän ja olevan enemmän ”arkipäivää”,

kuten myös naapurimaassa Ruotsissa. On vain ajan kysymys, milloin sama rantautuu kunnolla Suomeen.

Koen tärkeäksi selvittää sen, kuinka rikostutkijat kokevat omat voimankäyttövalmiudet ja riittääkö aika sekä jaksaminen niiden harjoitteluun ja ylläpitämiseen työstressin takia. Uskon, että osaltaan epävarmat voimankäyttövalmiudet ulkona tehtävillä ollessa saattavat lisätä rikostutkijoiden työstressiä ja mahdollisesti huonoja lopputuloksia voimankäyttötilanteissa. Rikostutkijoilla on yhtä lailla velvollisuus puuttua vakavaa ja välitöntä hengenvaaraa vaarantaviin tehtäviin lähimpänä ollessaan. Tämä velvollisuus tuo suuren vastuun ja korostaa hyvien voimankäyttövalmiuksien tarvetta.

1.3 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

Aikaisempaa ongelmaa sivuavaa kirjallisuutta en ole löytänyt aiheesta, joka liittyisi perustutkinassa toimivien rikostutkijoiden voimankäyttövalmiuksiin, eikä poliisiammattikorkeakoulussa ole aiemmin tehty opinnäytetöitä kyseisestä aiheesta.

Opinnäytetyöni aihe on näin ollen tärkeä ja uutta tietoa. Tämän takia on mielestäni perusteltua ja tarkoituksenmukaista tutkia asiaa sekä kysellä rikostutkijoiden mielipiteitä sekä tuntemuksia asiaan liittyen.

2 TEORIAOSA

2.1 Poliisin toimintaa ohjeistavat lait ja ohjeistukset

Poliisin toimintaa ohjaa lait sekä ohjeistukset ja toiminta perustuu aina lakiin. Mielestäni on tarkoituksenmukaista käydä läpi niitä tässä alussa, jotta lukijalle aukeaa poliisin toimintaa ohjaavat lait ja ohjeistukset. Näin ollen poliisin toimintaa on helpompaa ymmärtää.

Poliisilain (PolL, 872/2011) 1 luvun 1 pykälä käsittelee poliisille kuuluvat tehtävät seuraavasti ”Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä.” (PolL 1:1.)

Edellä mainittu pykälä käsittelee poliisin tehtävät eli nämä koskevat kaikkia poliiseita. Vaikka tehtäviä on jaettu poliisin operatiivisessa toiminnassa esimerkiksi valvonta ja hälytyssektoriksi, rikostorjuntasektoriksi jne. niin samat tehtävät kuuluvat kaikille poliiseille. Valvonta ja hälytyssektorilla tarkoitan yleisemmin tunnettuna kenttätyönä ja rikostorjuntasektorilla tarkoitan rikostutkintaa ja rikostutkijoita.

”Poliisimiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus vastarinnan murtamiseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi, miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat.

Poliisimiehellä on virantoimituksessa lisäksi oikeus hätävarjeluun siten kuin rikoslain 4 luvun 4 pykälässä säädetään. Tällaisessa hätävarjelussa poliisimies toimii virkavastuulla. Arvioitaessa hätävarjeluun puolustettavuutta on otettava huomioon poliisimiehelle koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella asetettavat vaatimukset.” (PoL 2:17.)

”Jos virkatehtävää suorittaessa on syytä epäillä kohdattavan vastarintaa tai rikoslain 4 luvun 4 pykälän 1 momentissa tarkoitettu oikeudeton hyökkäys, voimakeinojen käyttöön on varauduttava sopivalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Virkatehtävän kohteena olevaa henkilöä on varoitettava mahdollisuudesta joutua voimakeinojen käytön kohteeksi, jos varoittaminen on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Varoittaminen on tehtävä tarkoitukseen soveltuvalla ymmärrettävällä tavalla.” (PoL 2:18.)

”Ampuma-asetta voidaan käyttää vain silloin, kun kyseessä on välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminnan pysäyttäminen eikä lievempää keinoa pysäyttämiseksi ole käytettävissä. Ampuma-asetta voidaan lisäksi käyttää kiireellistä ja tärkeää tehtävää suorittaessa esineen, eläimen tai muun vastaavan esineen poistamiseksi. Ampuma-asetta ei saa käyttää väkijoukon hajottamiseksi, ellei ampuma-aseessa käytetä kaasupatruunoita tai muita vastaavia ammuksia niistä erikseen annettujen määräysten mukaisesti.

Ampuma-aseen käytöllä tarkoitetaan ampuma-aselain 2 pykälässä tarkoitettua ampuma-aseen käytöstä varoittamista, ampuma-aseella uhkaamista ja laukauksen ampumista. Ampuma-aseen esille ottaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen eivät ole ampuma-aseen käyttöä.

Ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta päättää päällystöön kuuluva poliisimies, jos se tilanteen kiireellisyys huomioon ottaen on mahdollista.” (PoL 2:19.)

Lukiessa näitä poliisilain lukuja ja pykälää huomaa, että poliisille on annettu paljon valtuuksia tehtävien hoitamiseksi. Isot valtuudet myös asettavat isot vaatimukset poliisille. Seuraavat poliisilain 1 luvun pykälät ohjaavat toimintaa ja päätöksentekoa.

”Poliisin on kunnioitettava perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä toimivaltuuksia käyttäessään valittava perusteltavissa olevista vaihtoehdoista se, joka parhaiten edistää näiden oikeuksien toteutumista.” (PoL 1:2.)

”Poliisin toimenpiteiden on oltava puolustettavia suhteessa tehtävän tärkeyteen, vaarallisuuteen ja kiireellisyyteen, tavoiteltavaan päämäärään, toimenpiteen kohteena olevan henkilön käyttäytymiseen, ikään, terveyteen ja muihin vastaaviin häneen liittyviin seikkoihin sekä muihin tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin.” (PoL 1:3.)

”Poliisin toimenpiteillä ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua enempää eikä kenellekään saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.” (PoL 1:4.)

”Poliisin on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä yhdenvertaista kohtelua ja sovinnollisuutta edistäen. Poliisin tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin pyrkiä ylläpitämään yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Poliisin tehtävät on hoidettava tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.” (PoL 1:6.)

”Poliisimiehen ja muun poliisihallinnon palveluksessa olevan virkamiehen on tunnettava kantamiensa voimankäyttövälineiden vaikutukset ja niiden käyttöön liittyvät säännökset sekä osattava käyttää niitä asianmukaisesti.

Voimankäytön perus- ja kouluttajakoulutuksesta vastaa Poliisiammattikorkeakoulu. Voimankäytön ylläpitokoulutuksesta ja harjoittelusta vastaa poliisiyksikkö. Harjoittelun ja koulutuksen käytännön toteuttamisesta vastaa poliisiyksikön päällikkö. Poliisiammattikorkeakoulun ja poliisiyksiköiden tulee antaa voimankäyttökoulutuksen yhteydessä kulkuneuvon pysäyttämiseen ja pakkopysäyttämiseen liittyvien asioiden koulutusta.

Poliisiyksikön on järjestettävä edellä 1 momentissa tarkoitetuille henkilöille ylläpitävää koulutusta ja harjoittelua poliisista annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen eri ampuma-asetyyppien ja muiden voimankäyttövälineiden käytössä sekä fyysisessä voimankäytössä vähintään kaksi kertaa vuodessa. Poliisista annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen eri ampuma-asetyyppien käytössä on suoritettava vuosittain tasokoe. Muiden voimakeinojen käyttöä koskeva tasokoe suoritetaan Poliisihallituksen erillisen määräyksen mukaisesti.” (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttamisestä 1:3.)

”Poliisimiehellä ja muulla poliisihallinnon palveluksessa olevalla virkamiehellä on oikeus kantaa ja käyttää voimankäyttövälinettä vain, jos hän on saanut kyseisen voimankäyttövälineen käyttöön

koulutuksen, osallistunut 3 §:ssä mainittuun ylläpitävään koulutukseen ja harjoitteluun sekä suorittanut voimankäyttövälineen tasokokeen.” (Eml. 1:4.1.)

2.2 Voimakeinot

Poliisin voimakeinot voidaan jakaa fyysisiin voimakeinoihin ja voimankäyttövälineisiin. Fyysisillä voimakeinoilla tarkoitetaan erilaisia kontrolli- ja hallintaotteita. Erilaisia kontrolli- ja hallintaotteita on todella monia ja niiden käyttötarkoitus vaihtelee vastarinnan muuttuessa. Fyysiset voimakeinot voivat vaihdella aina käsistä pitämisestä erilaisiin kaato- ja hallintatekniikoihin. Kaikkia näitä fyysisten voimakeinojen otteita harjoitellaan Poliisiammattikorkeakoulussa. (Boucht 2020, 35.)

Voimankäyttövälineet puolestaan tarkoittavat kaikkia niitä välineitä, jotka koulutetaan poliiseille. Voimankäyttövälineet voidaan jakaa vaarallisiin ja vähemmän vaarallisiin välineisiin. Vaarallisena voimankäyttövälineenä tarkoitetaan ampuma-asetta. Vähemmän vaarallisiin voimankäyttövälineisiin kuuluu käsiraudat, teleskooppipatukka, OC-sumutin, etälamautin ja koira. (Boucht 2020, 35.)

Tästä tutkimuksesta on jätetty koira pois voimankäyttövälineistä, koska sitä ei ole tarkoituksenmukaista tutkia taikka ottaa mukaan tähän tutkimukseen. Koiranohjaajat ovat erikseen ja ne kuuluvat kenttätoimintaan olennaisemmin.

Ampuma-aseella tarkoitetaan tässä yhteydessä poliisin virka-asetta. Nykyään poliisin virka-aseina on kahta eri pistooli mallia. Toinen virka-ase on Glock 17:sta ja toinen Walther P99Q.

2.3 Rikostutkijan työnkuva

Rikostutkijan työ koostuu muun muassa asianosaisten kuulusteluista, erilaisten todisteiden hankinnasta, etsinnöistä, kiinniottoista ja esitutkintapöytäkirjojen kasaamisesta. Rikostutkijan työ on paljon itsenäistä työtä, mutta myös paljon yhteistyötä tehdään eri kollegojen ja ihmisten kanssa.

Rikostutkijoiden työ on henkisesti kuormittavaa, koska tutkittavia juttuja on niin paljon tutkijaa kohden. Yleisessä keskustelussa poliisin rikostutkinnasta jatkuvasti nousee esille tämä myös. Tutkittavia juttuja on niin paljon, että on pakko tehdä priorisointia. Tämä jatkuva ”tulipalojen sammuttelu” on stressitasoja nostavaa ja vaikuttaa työhyvinvointiin.

Rikostutkijat joutuvat näiden tutkittavien juttujen paljouden luoman henkisen kuorman lisäksi käymään väliillä myös ”ulkona” tehtävillä, jolloin on aina mahdollisuus joutua voimankäyttö tai hätävarjelu tilanteeseen. Uskon tämän valtavan työkuorman myös vaikuttavan negatiivisesti harjoittelu-määriin liittyen voimankäyttövälineisiin ja fyysisiin voimakeinoihin.

2.4 Harjoittelun merkitys osaamiseen

Ihmisen kehitys jatkuu koko eliniän ajan. Yleinen hokema vanhemmilla ihmisillä siitä, että ”olen mikä olen, enkä muuksi muutu”, on myytti. Ihmisen asenteilla on suuri merkitys asioiden oppimiseen ja kehitykseen. Kehittäessä vahvoja ja edistäviä uskomuksia kaikesta, mikä on mahdollista, ihmisen käyttäytyminen muuttuu tukemaan uutta minä kuvaa ja näin on mahdollista kehittyä. Ihmisen iällä ei ole merkitystä kehittymiseen ja asioiden oppimiseen, tosin vanhempi ihminen vaatii vain enemmän ponnisteluja sitä varten, mutta kehitys on mahdollista. (Lampikoski & Miettinen 1999, 171.)

Itsetutkiskelu auttaa ihmistä kehittymään, mutta sen on oltava rehellistä ja avointa. Itsetutkiskelun pitää olla myös objektiivisen kriittistä ja tärkeimpänä on ihmisen oma halukkuus kehittyä jollain osa-alueella. Itsetutkiskelun tarkoitus on ymmärtää toisaalta omat heikkoudet ja puutteet ja toisaalta ymmärtää myös omat vahvuudet ja osaamiset. Vahvuuksia kannattaa kehittää entisestään, jotta pääsee parhaimpaan tulokseen niiden osalta. Heikkouksia kannattaa myös kehittää, mutta on pidettävä mielessä se, ettei yritä kerralla kaikkea. Yrittäessään kehittää kerralla kaikkia heikkouksia, tulee hajauttaneeksi pahasti voimavaransa ja näin ollen lopputulos ei ole paras mahdollinen. (Lampikoski & Miettinen 1999, 172–173.)

Suoritusten kautta on parhain tyyli eritellä omia vahvuuksia ja heikkouksia. Suoritusten analysointi kannattaa tehdä mahdollisimman pian suorituksen jälkeen, niin onnistumisia että epäonnistumisia, koska silloin suoritus on parhaiten mielessä ja on paras hetki kehittyä. Analysoimalla epäonnistumisia voidaan ymmärtää epäonnistumisen syyt ja löytää keinot kehittyä tulevaisuudessa. (Lampikoski & Miettinen 1999, 176.)

Kaikenlainen ihmiskehon kunnan ja suorituskyvyn kehittäminen vaatii, että elimistö sopeutuu fysiologisesti. Kehon sopeutuminen riippuu harjoittelussa saadusta ärsykkeestä ja rasittuvista fysiologisista järjestelmistä kehossa. Elimistössä ei tapahdu kehitystä, jos harjoittelun aiheuttama rasitus ei ole riittävää. Yksinkertaistettuna harjoituksen on poikettava normaalista ja annettava tarvittava harjoitusärsyke keholle, jotta se voi kehittyä. Keho sopeutuu uusiin harjoitusärsykkeisiin ja näin ollen keho pystyy selviytymään isommasta harjoitteluärsykkeestä. Kehoa altistaessa samalle harjoitusärsykkeelle se sopeutuu aluksi ja kehitys tasaantuu toistojen myötä. Pitkällä aikavälillä lisäämällä harjoitusärsykeitä keholle syntyy progressiivista kehitystä. (Langinkoski & Lappalainen 2016, 173–174.)

Ihmisen liikkuaessa se tarvitsee motorisia taitoja. Motorinen taito tarkoittaa yhdellä tai useammalla ihmiskehon osalla toteutettua tavoitteellista, opittua ja tahdonalaista liikettä. Motoriset taidot kehittyvät henkilön ominaisuuksien, liiketehtävien asettamien vaatimusten ja ympäristön olosuhteiden välisessä vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa.

Motorinen taito koostuu raajojen liikkeistä tai niiden yhdistelmästä. Liikkeet ovat taidon yksittäisiä osia, joista kokonaisuus koostuu. Eroja motoristen taitojen oppimisessa voi syntyä yksilön motoristen kykyjen lisäksi muun muassa yksilön motivaatiosta, kunnosta, aikaisemmista kokemuksista, asenteista ja tunnetiloista johtuen.

Motoriset taidot voidaan jakaa karkeamotorisiin taitoihin ja hienomotorisiin taitoihin. Karkeamotoriset taidot tarkoittavat ihmiskehon suurilla lihasryhmillä aikaansaatuja liikkeitä, kuten juokseminen ja hyppääminen. Karkeamotoriikka vaatii suurten lihasryhmien koordinoitua toimintaa, joka mahdollistaa tasapainoisen liikkumisen ja hyvin kontrolloidut asennot.

Hienomotoriset taidot tarkoittavat pienillä lihaksilla aikaansaatuja tarkkuutta vaativia liikkeitä. Nämä taidot kehittyvät karkeamotorisista taidoista. Hienomotoriset taidot kehittyvät laajoista suurilla lihasryhmillä tehdyistä liikkeistä pienillä lihaksilla tehtyihin viimeistelyihin liikkeisiin.

Motorisia taitoja hankitaan ja kehitetään harjoittelun kautta, mutta harjoittelun lisäksi myös mielikuvilla, havainnoimalla ja jäljittelemällä voi kehittyä niissä. (Sandström & Ahonen 2011, 65–66.)

Aivoilla on kyky tallentaa liikemalleja, joita sanotaan motorisiksi aistinkuviksi eli engrammeiksi. Toistamalla jotain liikettä tai liikesarjaa tarkalleen samanlaisena riittävän usein, tallentuu aivoihin motorinen automaattiohjelma. Aistinkontrollia ei tällöin enää tarvita ja suoritus nopeutuu edelleen. Jotta liikesarja opittaisiin mahdollisimman nopeasti ja hyvin, on sen oltava selkeä ja helppo. Harjoittelussa on kiinnitettävä erityisesti huomiota siihen, että liike toistetaan joka kerta tarkasti samanlaisena. (Leppämäki 1991, 8.)

Suorituksen harjoittelu ja kuvittelu ajatuksissa on kiinteä osa nykypäivän urheiluvalmennusta. metodi on myös tuttu kamppailutaidoissa. Suoritustilanne voidaan ”nähdä” ja kokea mielessä kokonaisuutena tai keskittyä ajatuksissa suorituksen tiettyihin osavaiheisiin. Kokenut mielikuvaharjoittelija pystyy jopa näkemään mielessään ympäristön, aistimaan yleisön ja kuulemaan tilanteeseen liittyvät äänet. Mielikuvaharjoittelun avulla pystytään korjaamaan mahdollisia teknisiä virheitä ja sillä pystytään säätämään mielentilaa esimerkiksi kamppailusuorituksen parantamiseksi. (Jalamo & Talonen 2018, 130.)

Eri asioita harjoiteltaessa ne tulee selvästi erottaa toisistaan. Parasta on jakaa ne kokonaan eri jaksoihin ja joka tapauksessa eri päiville. Jos useampia asioita yritetään opetella ikään kuin päällekkäin, kaikkien oppiminen hidastuu. Myöhemmin opittu myös vaikeuttaa aikaisemman opitun mielen palauttamista. (Leppämäki 1991, 10.)

2.5 Stressi

Stressillä on osoitettu olevan monenlaisia haitallisia sivuvaikutuksia ihmiseen. Sivuvaikutuksia ovat muun muassa kohonnut sydämensyke ja verenpaine, kohonnut verensokeritaso, lihaskudosten häiriöt, heikentynyt ruuansulatus, vatsahaavat, veritulpat, migreenit, iho-ongelmat, ennenaikainen vanheneminen, aivosolujen tuhoutuminen, eristäytyminen ja yksinäisyys, ahdistaneisuus, paniikki-kohtaukset, masennus, päihteiden väärinkäyttö, ihmissuhdeongelmat, keskittymisvaikeudet, monen asian tekeminen yhtä aikaa ja ongelmia sitoutumisessa. (Hanna 2014, 31.)

Stressi voidaan jakaa kahteen osaan eli akuuttiin ja krooniseen stressiin. Akuutti stressi lähtökohdaisesti parantaa ihmisen suorituskykyä ja krooninen stressi heikentää ihmisen suorituskykyä ilman riittävää toipumista.

Akuutissa stressireaktiossa ihmisen adrenaliinin tuotanto lisääntyy, sydämensyke kohoaa, verensokeritaso nousee, immuunijärjestelmän toiminta tehostuu ja lyhytaikainen muisti paranee. Nämä kaikki fysiologiset muutokset ovat hyviä lyhyellä aikavälillä, koska ne lisää voimaa, parantaa lyhytaikaista muistia ja tehostaa immuunijärjestelmää. Näin ollen energia aktivoituu erityisesti niissä ruumiin osissa, joita tarvitaan vaarasta tai pahasta paikasta vapautumiseen eli taistele tai pakene reaktio. (Hanna 2014, 36–37.)

Ihminen on ainoa laji kehittyneisyytensä vuoksi, joka voi kuvitella mahdolliset uhat ja reagoida siihen samanlailla, kun uhat olisivat todellisia. Tässä ongelmana on se, että ihmisen keho reagoi samalla tavalla silloinkin, kun konkreettista vaaraa ei ole. Tästä muodostuu krooninen stressireaktio, jossa kortisolin tuotanto lisääntyy, sydämen ja verisuonten rasitus jatkuu, ylimääräinen sokeri varastoituu rasvana, enemmän tulehduksia ja ihmisen kyky tehdä päätöksiä huononee. Pitkittynyt stressi eli krooninen stressi aiheuttaa näitä yksinkertaisia ja voimakkaita hormonaalisia muutoksia kehossa, jotka lisäävät elimistön toksisuutta. (Hanna 2014, 36–37.)

Pitkittyneestä työstressistä seuraa kehittyvä häiriö, joka on työuupumus ja sen vuoksi ihmisen voimavarat ehtyvät. Käytännössä tämä näkyy ihmisessä unettomuutena, toistuvina päänsärkyinä, kynnisytenä omaa työtä kohtaan, pohjatonta yksinäisyyttä ja pahimmillaan jopa työkyvyttömyyttä. Ihminen uupuu siksi, ettei keho pysty enää käsittelemään jatkuvaa stressiä. (Marila & Valonen 2020, 13.)

3 TUTKIMUS

3.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Jyväskylän poliisiaseman perustutkinnassa työskentelevien rikostutkijoiden tuntemuksia siitä, että kokevatko he omaavansa minkälaiset voimankäyttövalmiudet ja se, että kerkeävätkö taikka jaksavatko rikostutkijat ylläpitää ja harjoitella voimankäyttötaitojaan työkuormalta ja sen aiheuttamalta stressiltä.

Rikostutkijoiden työkuormasta ja työstressistä puhutaan jatkuvasti sekä siitä kuinka paljon juttuja rikostutkijoilla on. Tämän tutkimuksen tavoitteena on myös lisäksi se, että tutkimuksen tulokset taikka itse tutkimus mahdollisesti herättäisi lisää keskustelua ja ajatuksia liittyen rikostutkijoiden voimankäyttövalmiuksiin ja parhaassa tapauksessa tutkimus aiheuttaisi myös lisätutkimuksia aiheeseen liittyen.

3.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymyksenäni opinnäytetyössäni on, että miten Jyväskylän poliisiasemalla perustutkinnassa työskentelevät rikostutkijat kokevat omat voimankäyttövalmiutensa ja tuleeko niitä harjoitettua. Olen valinnut seuraavat alakysymykset auttamaan selvittämään kyseistä tutkimuskysymystä/tutkimusongelmaa.

1. Kokevatko rikostutkijat omaavansa riittävät voimankäyttövalmiudet ollessaan tehtävillä ”ulkona”?
2. Riittääkö aika ja jaksaminen juttupinojen takaa voimakeinojen harjoitteluun ja taitojen ylläpitämiseen?
3. Miten ja kuinka useasti rikostutkijat harjoittelevat voimankäyttövälineitä ja fyysisiä voimakeinoja?

3.3 Tutkimuksen toteutus

Tutkimusaineiston keruumenetelmänä tulee olemaan Webropol -kyselyn suorittaminen työ sähköpostien kautta kohderyhmälle. Sähköpostin ja siinä olevan kyselylinkin tulen lähettämään TUVE-koneeltani vastaajille. Olen suorittanut kurssin: menetelmäjatkokurssi 2 – kvantitatiiviset menetelmät, joka antaa valmiudet ja oikeuden suorittaa kyseisen aineiston keruumenetelmän opinnäytetyössäni.

Suoritan sähköposti kyselyn Jyväskylän poliisiaseman kaikille perustutkintaryhmille eli 1–3 ryhmille, joissa on yhteensä noin 30 henkilöä. Ryhmiin kuuluvien henkilöiden nimet saan työvuorolistasta, jotta tiedän, kenelle kaikille kyselyn linkin lähetän sähköpostiin saatekirjeineen. Sähköpostiviesteissä tulee olemaan alussa saatekirje, jossa lyhyesti kerron itsestäni ja tutkimuksen tarkoituksesta. Samassa sähköpostissa tulee olemaan myös linkki Webropol -kyselyyn.

Saatekirjeestä selviää, että kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja vastaaminen vie arviolta noin 2–3 minuuttia. Kyselyyn vastataan anonyymisti ja kyselyyn voi vastata vain kerran. Kyselyssä tulee olemaan monivalintakysymyksiä ja lopussa yksi vapaan sanan osio. Sähköpostiviestit lähetettyäni kyselyyn vastausaikaa on 2 viikkoa. Ensimmäisen viikon jälkeen lähetän yhden muistutus sähköpostin kaikille vastaajille, jossa pyydän vastaamaan kyselyyn ennen sen sulkeutumista. Kiitän vastanneita jo etukäteen myös.

Kyselyn suorittamisen ajankohta tulee olemaan heti tutkimusluvan saamisen jälkeen. Alustava ajatus on tammikuussa tai helmikuussa vuonna 2024, koska tutkimus on tarkoitus saada valmiiksi ja palautukseen viimeistään helmikuun lopusta.

3.4 Kvantitatiivinen tutkimus

Tutkimustoiminta voidaan jakaa teoreettiseen tutkimukseen sekä empiiriseen tutkimukseen. Empiirinen tutkimus voidaan puolestaan jakaa kvantitatiiviseen ja kvalitatiiviseen tutkimusmenetelmään. Kvantitatiivisen tutkimuksen tyypillisiä aineistonkeruumenetelmiä ovat muun muassa lomakekyselyt, surveyt, internetkyselyt, strukturoidut haastattelut, systemaattinen havainnointi tai kokeellinen tutkimus. Kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiä aineistonkeruumenetelmiä on henkilökohtaiset haastattelut, ryhmähaastattelut, osallistuva havainnointi, eläytymismenetelmä ja valmiit aineistot sekä dokumentit. (Heikkilä 2014, 13.)

Kvantitatiivinen tarkoittaa määrällistä ja kvalitatiivinen tarkoittaa laadullista. Tutkimuksen tarkoituksesta ja selvitettävänä olevasta tutkimusongelmasta riippuu kumpi näistä, sopii paremmin kyseeseen tutkimukseen. Kvantitatiivista ja kvalitatiivista menetelmää myös voi yhdistää parhaaseen lopputulokseen pääsemiseksi, mikäli pelkästään toinen menetelmä ei riitä. Kvantitatiivinen menetelmä tunnetaan myös tilastollisena menetelmänä. Tilastollisen menetelmän tuloksia monesti hahmotetaan prosenttiosuuksin ja erilaisia taulukoita hyödyntäen. Kvantitatiivista eli tilastollista menetelmää varten tarvitsee enemmän vastaajia, jotta menetelmä toimii oikein. Tutkimukseen vastaajille yleensä tehdään valmiit vastausvaihtoehdot ja tutkimuksen tuloksella eli aineistolla pyritään yleistämään saatuja vastauksia laajempaan joukkoon hyödyntäen tilastollista päättelyä. Kvantitatiivisella menetelmällä ei pystytä yleensä selvittämään asioiden syvempää merkitystä tai syytä, vaan ainoastaan selvittämään jokin hallitseva laajempi tilanne. (Heikkilä 2014, 15.)

Kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen oleelliset erot ovat seuraavat. Kvantitatiivinen menetelmä pyrkii vastaamaan kysymyksiin: mikä, missä, kuinka paljon, kuinka usein. Kvantitatiivisen menetelmän edustava otos eli joukko keneltä kysellään, on oltava tarpeeksi suuri numeerisesti. Tämän numeerisen tiedon pohjalta kuvataan jotain tutkittavaa ilmiötä. (Heikkilä 2014, 15.)

Kvantitatiivisen tutkimukseen tiedot voidaan kerätä esimerkiksi muiden keräämistä tilastoista, tietokannoista, rekistereistä tai tiedot voidaan kerätä myös itse. Mikäli päättää kerätä itse tiedot tutkimukseen on päätettävä, mikälainen aineistonkeruu menetelmä toimii parhaiten tutkimusongelmaan nähden. Aineistonkeruu menetelmää valittaessa on hyvä punnita niiden hyviä ja huonoja puolia. Hyviä ja huonoja puolia kannattaa peilata tutkittavana olevaan asiaan, tavoitteeseen, tutkimuksen aikatauluun ja myös budjettiin. Internetin kautta suoritettavat kyselyt ovat yleistyneet nyky-aikana paljon. Hyvän lopputuloksen varmistamiseksi internetin kautta suoritettavan kyselyn on oltava teknisesti hyvin toteutettu ja riittävän yksinkertainen erehtymisen välttämiseksi. On myös tärkeää, ettei kyselyyn voi vastata, kun vain kerran, jotta kyselyyn saataisi totuudenmukaista tietoa perusjoukosta. (Heikkilä 2014, 17.)

3.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

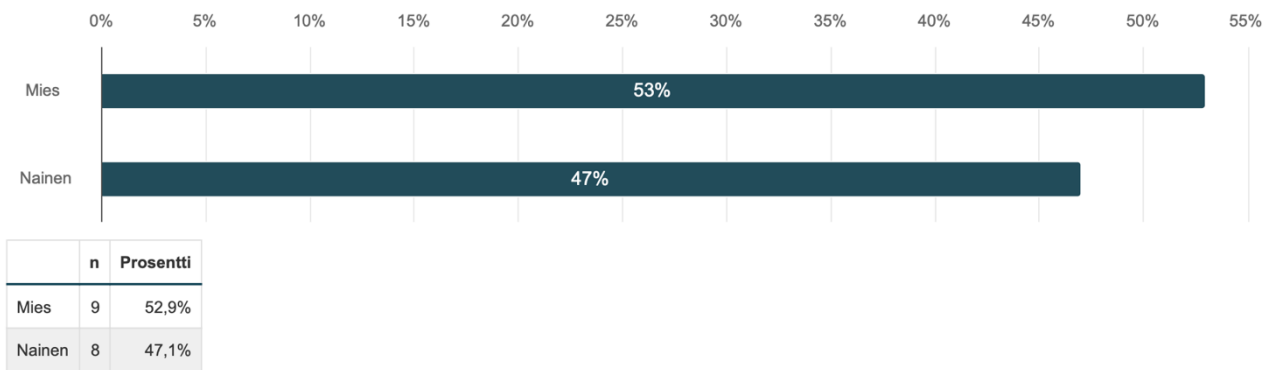
Tutkimusetiikan näkökulmasta hyvän tieteellisen käytännön lähtökohtia on muun muassa, että tutkimuksessa noudatetaan ja käytetään tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, joita ovat esimerkiksi rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus. Näitä toimintatapoja noudatetaan läpi koko tutkimuksen, niin myös tulosten tallentamisessa, esittämisessä ja tulosten arvioinnissa. Tutkimuksen suunnittelu ja toteutus raporteineen ja ohessa syntyneet tietoaineistot tallennetaan tieteellisen tiedon asetettujen vaatimusten tavalla. Tarvittavien tutkimuslupien hankkiminen liittyy myös oleellisesti tutkimuksen eettisyyteen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida monelta kantilta. Tärkeimpinä voidaan mainita, että tutkimukseen liittyvä Webropol -kysely linkki lähetettiin kohderyhmässä olevien henkilökohtaisiin työ sähköposteihin, jotka ovat suojattu jokaisen henkilökohtaisilla salasanoilla. Kyselylinkin ohella lähetin lyhyen saatekirjeen, jossa kerroin kyselyn aiheen, tarkoituksen ja sen, että miten vastaukset tullaan raportoimaan. Saatekirjeessä luki myös, että kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja anonymiä, eikä vastauksien raportoinnista pysty yksilöimään ketään.

Mielestäni tutkimuksen tuloksia voidaan pitää luotettavina, koska kyselyyn vastaaminen ei ole ollut pakollista ja hyvästä vastausprosentista ja kannanotoista on pääteltävissä, että aihe koetaan tärkeänä. Aiheen tärkeyden takia uskon, että kaikki vastanneet ovat vastanneet rehellisesti kyselyyn. Kyselyyn vastaaminen oli myös mahdollista ainoastaan kerran, joten sama henkilö ei ole voinut vastata useampaa kertaa kyselyyn. Opinnäytetyöni on myös alusta loppuun asti tehty muutenkin hyvän tieteellisen käytännön toimintatapoja mielessä pitäen ja noudattaen.

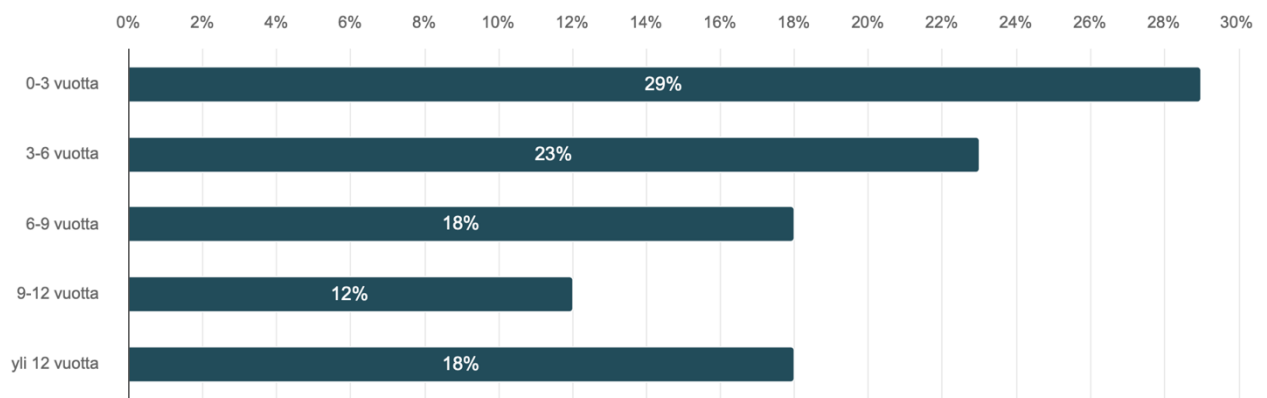
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Lähtettämäni Webropol -kyselyyn vastasi kohderyhmästä kaikkinsa 17 henkilöä 30:stä, joka tekee vastausprosentiksi 56,67 prosenttia. Kyselyyn vastanneista rikostutkijoista miehiä oli 9 ja naisia oli 8 (Taulukko 1). Mielestäni vastausprosentti kyselyyn on hyvä ottaen huomioon mahdolliset poistumat ja muut esteet kyselyyn vastaamiselle. Vastaaminen oli vapaaehtoista ja anonyymiä, joten aihe koetaan ilmeisen tärkeänä myös.

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden miesten ja naisten määrä.

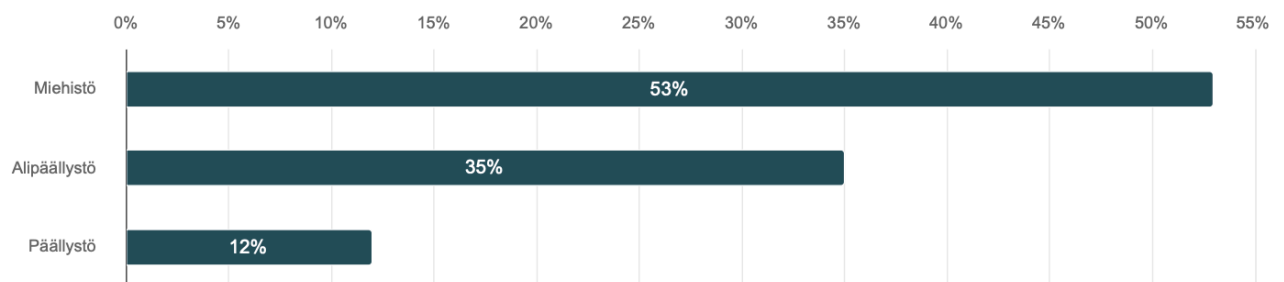
Kyselyyn vastanneiden virkaiät vaihtelivat laajasti. Vastanneista viisi henkilöä eli 29,4 prosenttia oli virkaiältään 0-3 vuotta, neljä henkilöä eli 23,5 prosenttia oli virkaiältään 3-6 vuotta, kolme henkilöä eli 17,7 prosenttia oli virkaiältään 6-9 vuotta, kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia oli virkaiältään 9-12 vuotta ja kolme henkilöä eli 17,6 prosenttia oli virkaiältään yli 12 vuotta (Taulukko 2). Tuloksia katsoessa on havaittavaa, että kokemusta Jyväskylän poliisiaseman perustutkinnassa on todella laajasti. Uskon tämän laajan virkaiän ja eri kokemus määrän olevan todella hyvä tutkimuksen kannalta, koska virkaiällä on varmasti vaikutusta siihen, että miten tärkeinä eri asioita koetaan.

	n	Prosentti
0-3 vuotta	5	29,4%
3-6 vuotta	4	23,5%
6-9 vuotta	3	17,7%
9-12 vuotta	2	11,8%
yli 12 vuotta	3	17,6%

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden virkaikä jakaumaa.

Kyselyyn vastanneista henkilöistä yhdeksän henkilöä eli 52,9 prosenttia kuului miehistöön, kuusi henkilöä eli 35,3 prosenttia alipäällystöön ja kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia päällystöön (Taulukko 3). Miehistöön kuuluvia oli enemmistö ja yli puolet vastanneista. Toiseksi eniten oli alipäällystä, joita oli noin kolmasosa. Tämä oli odotettavaa, koska tiesin ettei päällystöön kuuluvia henkilöitä ole montaa suhteessa vastaajien määrään. Miehistö ja alipäällystö ovatkin mielestäni tärkeimpiä tutkimuksen kannalta, koska he suorittavat aiemmin työssäni mainitsemiani rikostutkijoiden tehtäviä, joissa mahdollisuus voimankäyttötilanteisiin on suurempi, kuin päällystöön kuuluvalla.

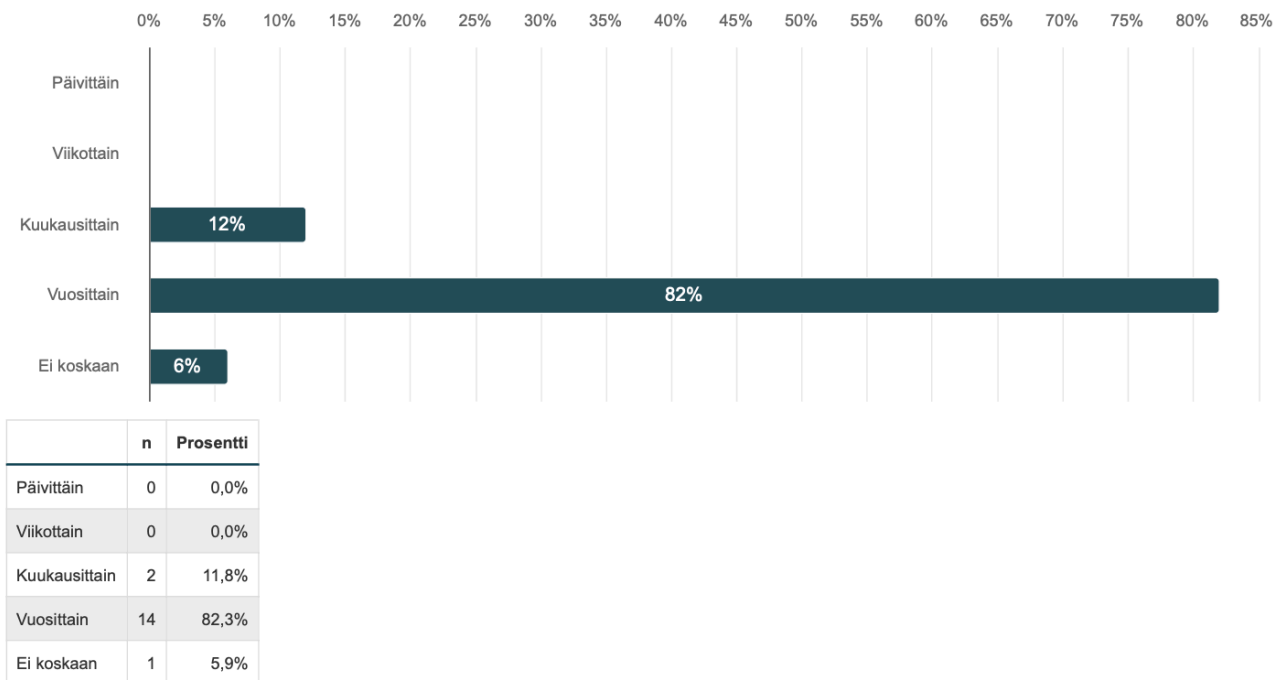

	n	Prosentti
Miehistö	9	52,9%
Alipäällystö	6	35,3%
Päällystö	2	11,8%

Taulukko 3. Kyselyyn vastanneiden virka-asema jakaumaa.

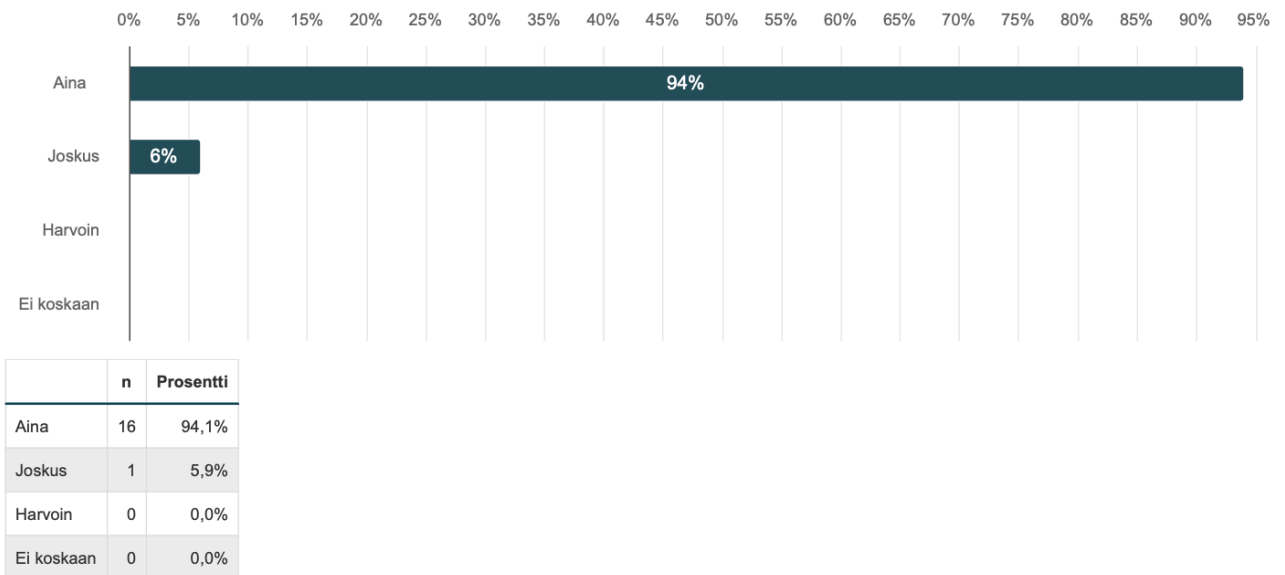
4.1 Käsiraudat

Käsirautojen harjoitus- ja käyttökertoja kysyttäessä huomaa, että käsiraudat ovat perustutkinnassa todella vähäisellä käytöllä. Vastaaajista kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia on harjoitellut taikka käyttänyt käsirautoja kuukausittain, 14 henkilöä eli 82,3 prosenttia on harjoitellut taikka käyttänyt käsirautoja ainoastaan vuosittain ja yksi henkilö eli 5,9 prosenttia ei ollut harjoitellut taikka käyttänyt käsirautoja koskaan (Taulukko 4).

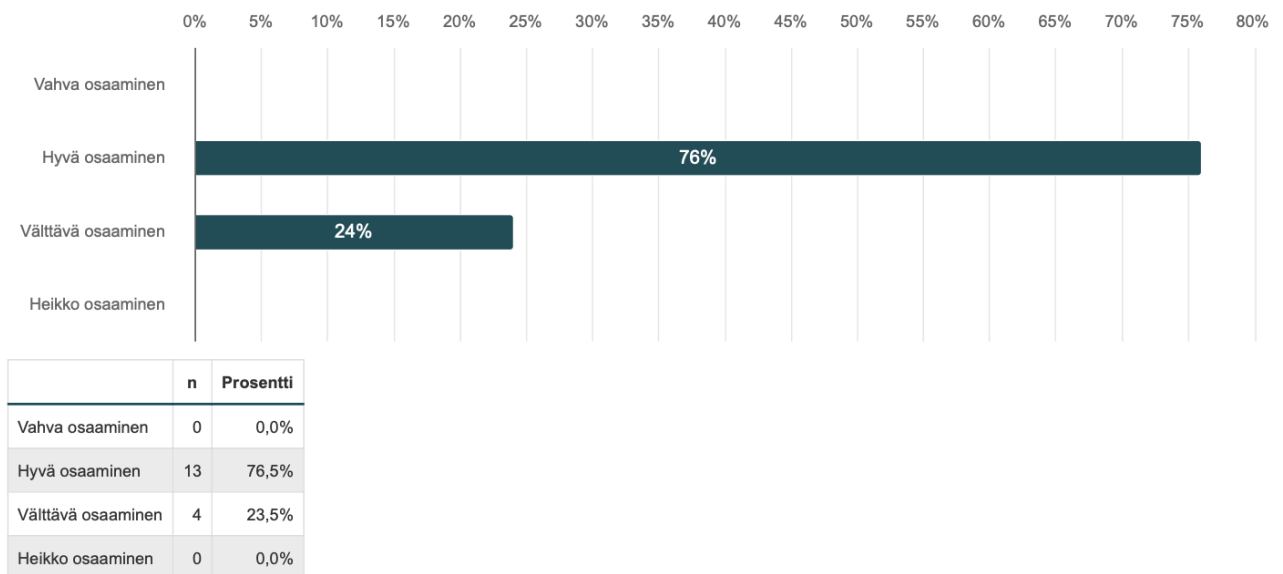
Taulukko 4. Käsirautojen harjoitus- ja käyttökerrat.

Käsirautojen vähäisestä harjoittelusta ja käyttämisestä huolimatta käsiraudat ovat rikostutkijoilla mukana tehtävillä käytännössä aina, koska vastanneista 16 henkilöä eli 94,1 prosenttia sanoi pitävänsä käsirautoja aina mukana tehtävillä ja ainoastaan yksi henkilö eli 5,9 prosenttia sanoi pitävänsä käsirautoja joskus tehtävillä mukana (Taulukko 5). Vastauksista on pääteltävissä, että käsiraudat koetaan tärkeinä, koska ne ovat mukana tehtävillä aina.

Taulukko 5. Käsiraudat mukana tehtävillä.

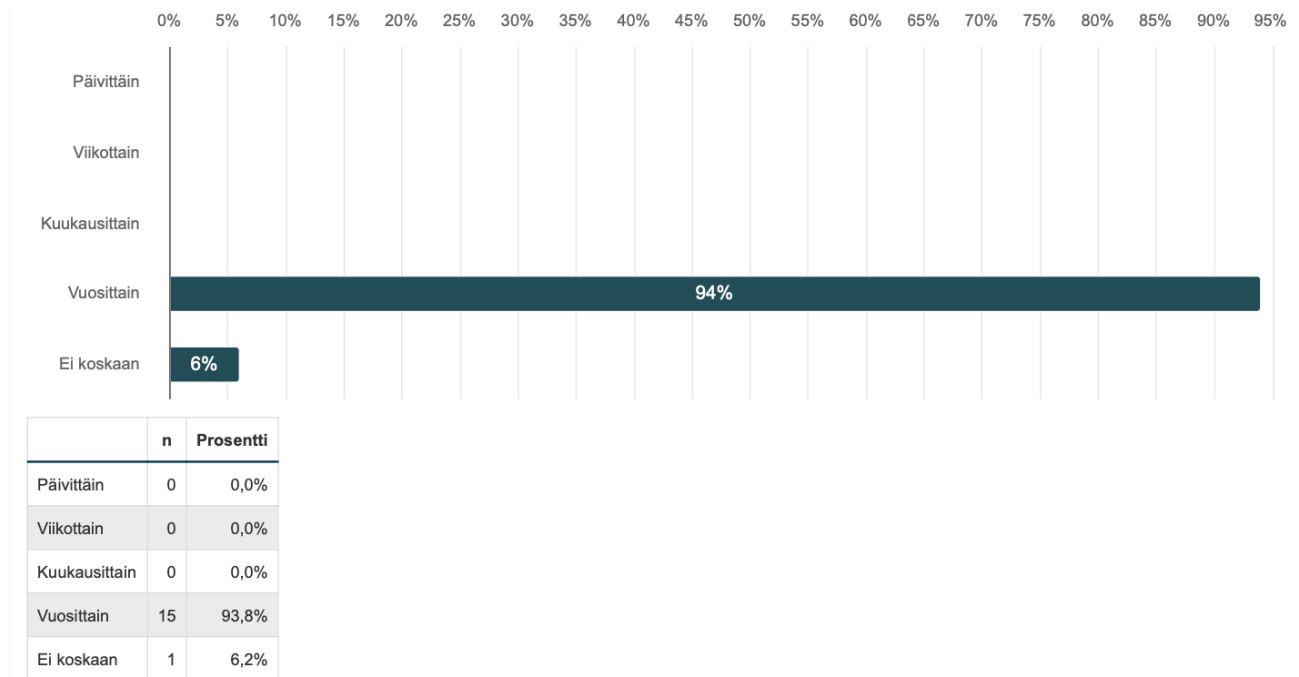
Käsirautojen käytön osaamista kysyttäessä vastaajista 13 henkilöä eli 76,5 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän käsirautojen käytön osaaminen on hyvällä tasolla. Neljä henkilöä eli 23,5 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän osaamisensa oli välttävällä tasolla (Taulukko 6). Käsirautojen käyttäminen on suhteellisen yksinkertaista ja helppoa, joten uskon tämän pääsääntöisesti hyvän osaamisen pohjautuvan siihen, vaikka harjoitus- ja käyttökertoja tulee todella vähän ja vuosittain ainoastaan.

Taulukko 6. Käsirautojen käytön osaamisen arviointi.

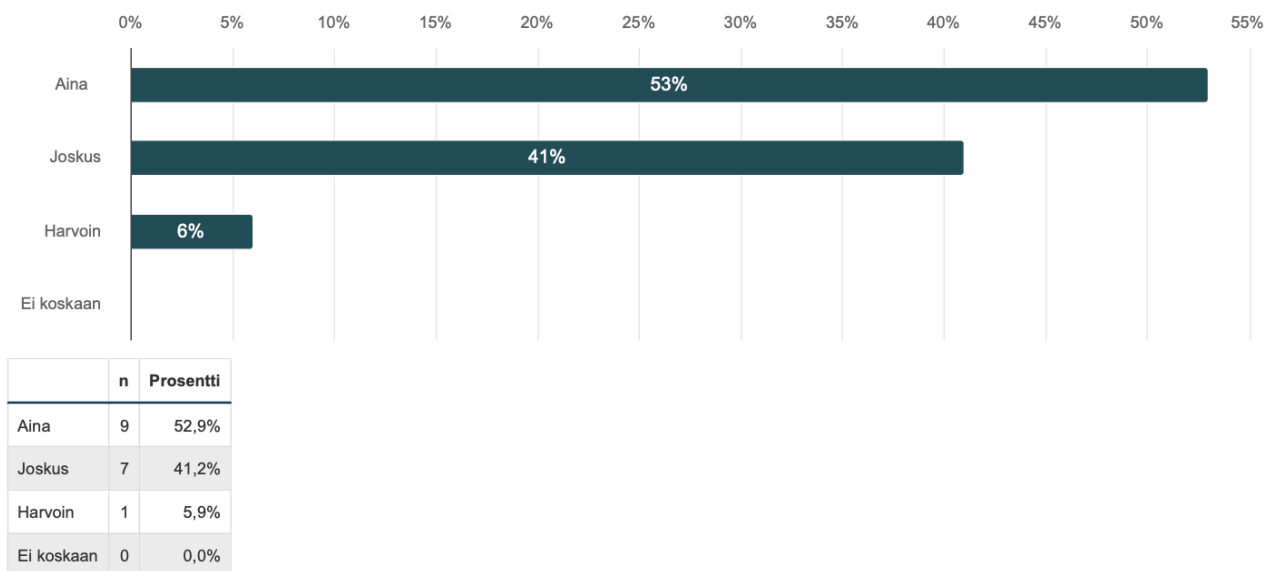
4.2 OC-sumutin

Vastaajista 15 henkilöä eli 93,8 prosenttia sanoi, että OC-sumuttimelle tulee harjoitus- ja käyttökertoja ainoastaan vuosittain. Yksi vastaajista eli 6,2 prosenttia sanoi, ettei harjoitus- ja käyttökertoja tule koskaan. Yksi vastaajista on jättänyt vastaamatta jostain syystä, todennäköisesti epähuomiossa ohittanut kysymyksen. Tuloksista on pääteltävissä, että OC-sumuttimen käyttö on todella harvinaista rikostutkinnassa (Taulukko 7).

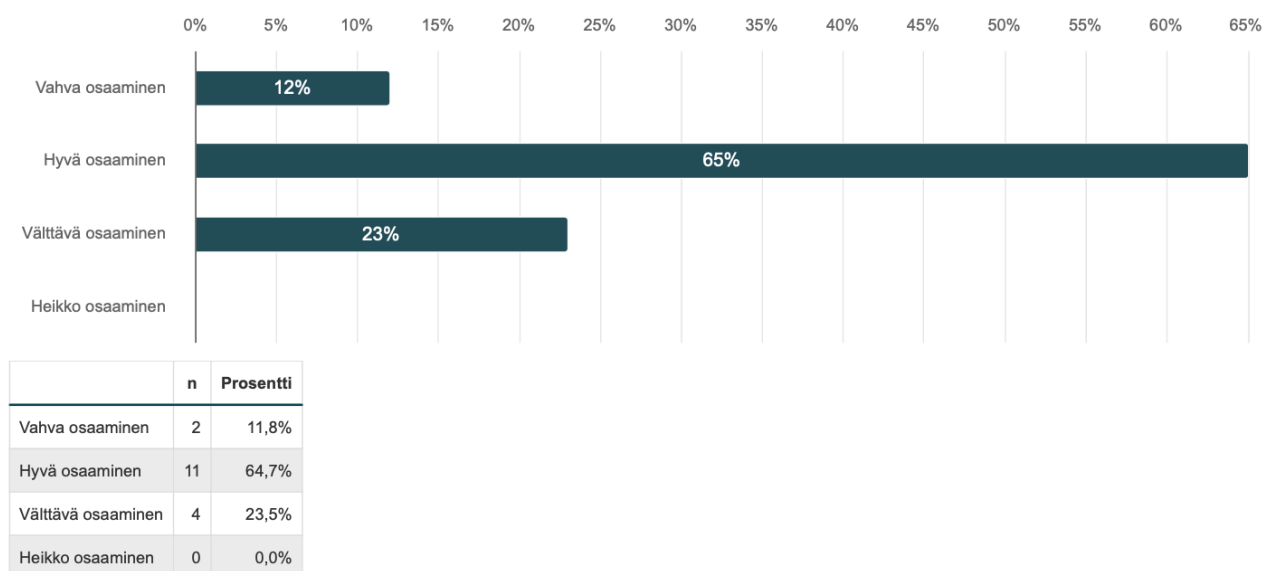
Taulukko 7. OC-sumuttimen harjoitus- ja käyttökerrat.

Vaikka OC-sumuttimelle tulee harvoin käyttökertoja rikostutkinnassa, niin vastaajista yhdeksän henkilöä eli 52,9 prosenttia kertoi kantavansa OC-sumutinta aina tehtävillä mukana. Noin puolet vastaajista eli seitsemän eli 42,2 prosenttia sanoi kantavansa OC-sumutinta joskus mukana ja yksi henkilö eli 5,9 prosenttia sanoi, että kantaa harvoin OC-sumutinta mukana tehtävillä (Taulukko 8). Vastauksista on pääteltävissä, että OC-sumutin koetaan hyväksi ja tärkeäksi voimankäyttövälineeksi vaikka sille tulee harvoin harjoitus- ja käyttökertoja rikostutkinnassa, koska suurimmalla osalla se on mukana tehtävillä.

Taulukko 8. OC-sumuttimen mukana tehtävillä.

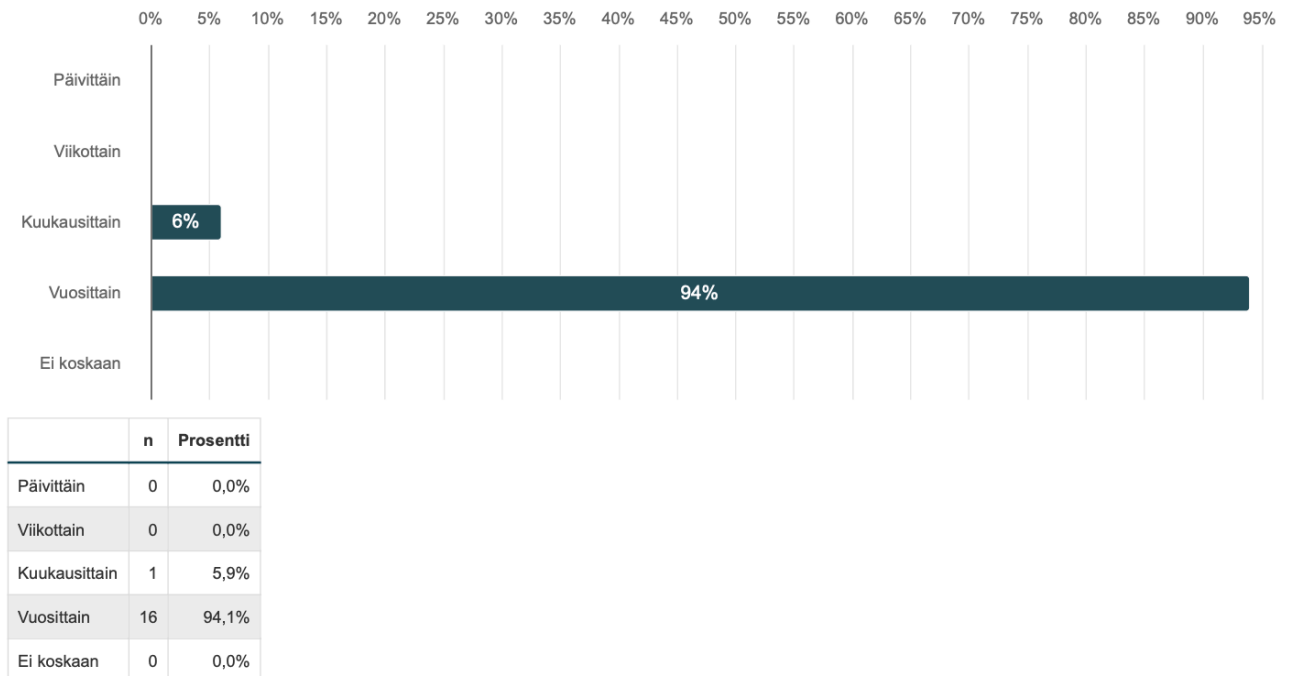
Kysyttäessä OC-sumuttimen käytön osaamisesta, vastaajista kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia sanoi osaamisen olevan vahvalla tasolla, 11 henkilöä eli 64,7 prosenttia sanoi osaamisen olevan hyvää ja neljä henkilöä sanoi osaamisen olevan välttävällä tasolla (Taulukko 9). Vastauksista on pääteltävissä, että OC-sumuttimen käytön osaaminen on hyvällä tasolla vähäisistä harjoitus- ja käyttökerroista huolimatta. Uskon tämän johtuvan siitä, että OC-sumuttimen käyttäminen on melkoisen yksinkertaista ja sen harjoitteluun ei tarvitse mielestäni niin paljoa toistoja kuten esimerkiksi virkaaseella ampumiseen tarkasti tai teleskooppipatukalla lyömisen tekniikan opetteluun. Tärkeimpänä koken osaamiseen liittyen, että tietää OC-sumuttimelle altistumisen lopputuloksen.

Taulukko 9. OC-sumuttimen käytön osaamisen arviointi.

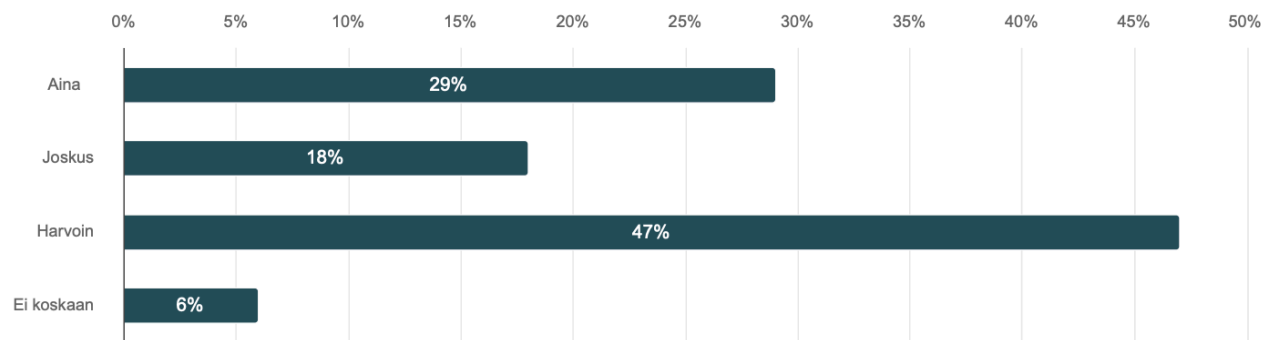
4.3 Teleskooppipatukka

Teleskooppipatukan harjoitus- ja käyttökerroista kysyttäessä vastaajista melkein kaikki eli 16 henkilö eli 94 prosenttia sanoi, että teleskooppipatukalla tulee harjoitus- ja käyttökertoja ainoastaan vuosittain ja yksi vastaajista eli 6 prosenttia sanoi kuukausittain (Taulukko 10).

Taulukko 10. Teleskooppipatukan harjoitus- ja käyttökerrat.

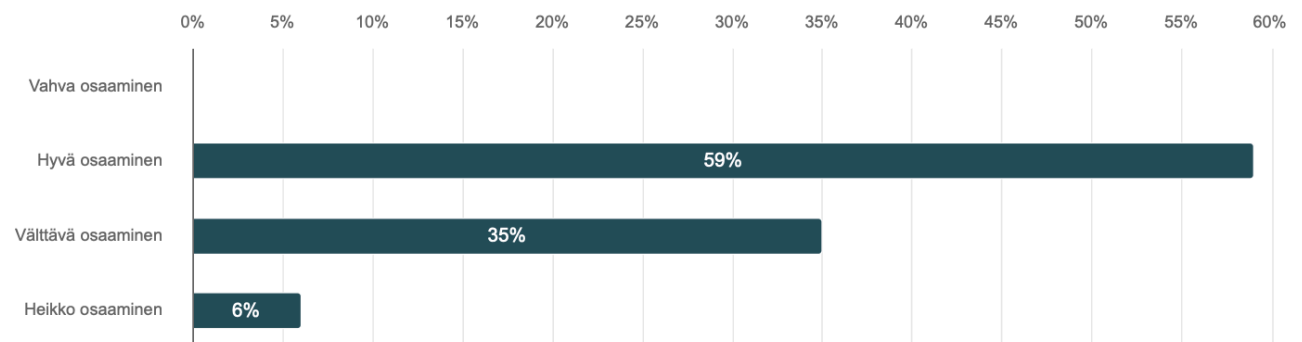
Vastaajista viisi henkilöä eli 29,4 prosenttia sanoi kantavansa teleskooppipatukkaa aina mukana tehtävillä, kolme henkilöä eli 17,6 prosenttia sanoi kantavansa joskus, kahdeksan henkilöä eli 47,1 prosenttia harvoin ja yksi henkilö eli 5,9 prosenttia ei koskaan. Suurin osa vastaajista kantaa harvoin teleskooppipatukkaa mukana tehtävillä (Taulukko 11). Uskon tämän johtuvan siitä, että teleskooppipatukkaa ei koeta niin hyödylliseksi ja tehokkaaksi voimankäyttöväliseksi, muiden voimankäyttövälneiden ohella.

	n	Prosentti
Aina	5	29,4%
Joskus	3	17,6%
Harvoin	8	47,1%
Ei koskaan	1	5,9%

Taulukko 11. Teleskooppipatukka mukana tehtävillä.

Teleskooppipatukan käytön osaamisesta kysyttäessä 10 henkilöä eli 58,8 prosenttia sanoi, että osaaminen on hyvällä tasolla, kuusi henkilöä eli 35,3 prosenttia sanoi osaamisen olevan välttävällä tasolla ja yksi henkilö eli 5,9 prosenttia sanoi osaamisen olevan heikkoa (Taulukko 12). Uskon vähäisten harjoitus- ja käyttökertojen vaikuttavan siihen, että osa vastaajista kokee osaamisen olevan välttävällä tasolla tai jopa heikolla tasolla, koska teleskooppipatukka lyöminen vaatii oikeanlaisen tekniikan ja oikeanlaisen lyöntitekniikan osaaminen vaatii harjoittelua ja toistoja.

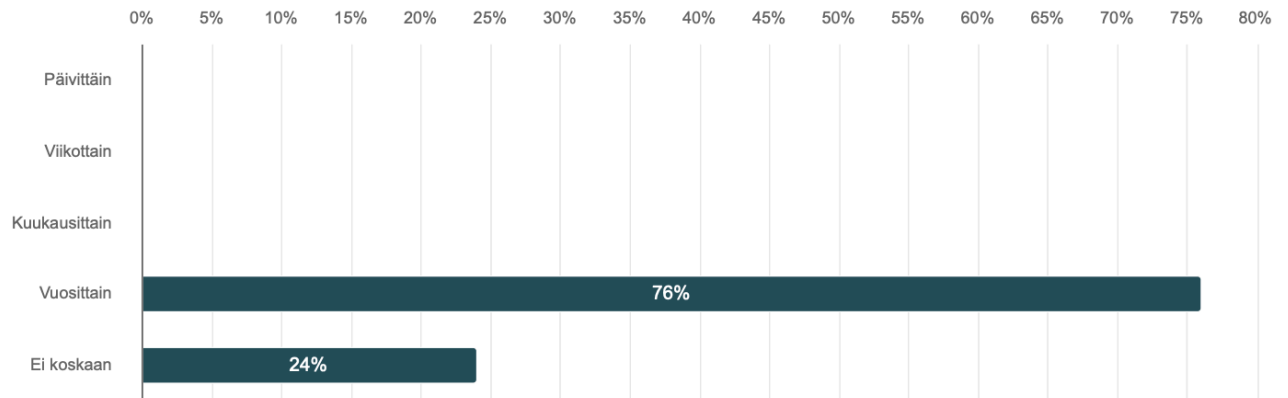

	n	Prosentti
Vahva osaaminen	0	0,0%
Hyvä osaaminen	10	58,8%
Välttävä osaaminen	6	35,3%
Heikko osaaminen	1	5,9%

Taulukko 12. Teleskooppipatukan käytön osaamisen arviointi.

4.4 Etälamautin

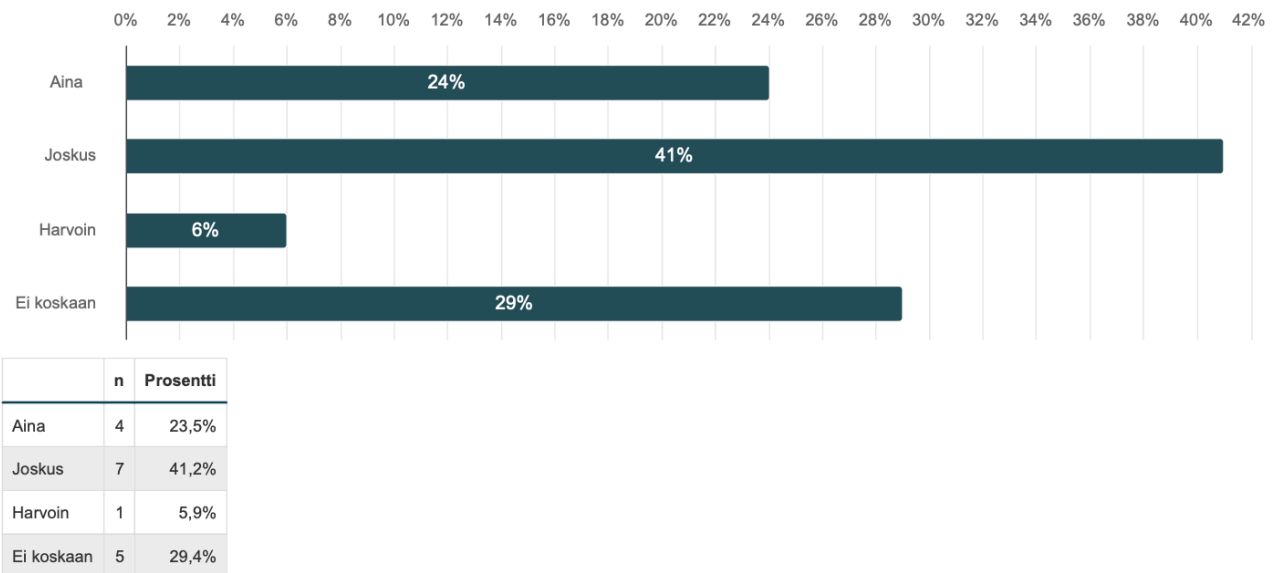
Etälamauttimelle harjoitus- ja käyttökertoja tulee harvoin vastauksista päätellen. 13 henkilöä eli 76,5 prosenttia sanoi, että harjoitus- ja käyttökertoja tulee ainoastaan vuosittain ja neljä henkilöä eli 23,5 prosenttia sanoi, ettei koskaan (Taulukko 13). Uskon tähän vähäiseen harjoitteluun vaikuttavan isolta osaltaan se, että etälamauttimen harjoituspatruunat ovat melko kalliita.

	n	Prosentti
Päivittäin	0	0,0%
Viikottain	0	0,0%
Kuukausittain	0	0,0%
Vuosittain	13	76,5%
Ei koskaan	4	23,5%

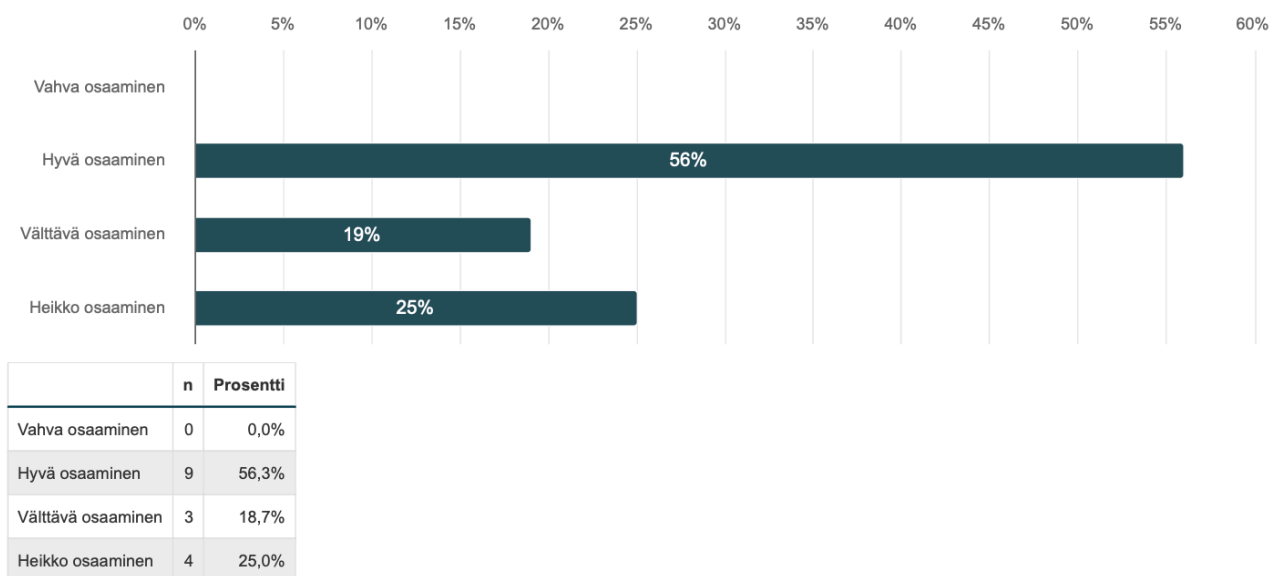
Taulukko 13. Etälamauttimen harjoitus- ja käyttökerrat.

Vastaajista neljä henkilöä eli 23,5 prosenttia sanoi kantavansa etälamautinta aina mukana tehtävillä, seitsemän henkilöä eli 41,2 prosenttia sanoi kantavansa joskus, yksi henkilö eli 5,9 prosenttia harvoin ja viisi henkilöä eli 29,4 prosenttia sanoi, ettei kannata koskaan etälamautinta mukana tehtävillä (Taulukko 14). Uskon, että sen tehtävä luonne, jolle lähetään vaikuttaa osaltaan siihen, että otetaanko etälamautinta mukaan vai ei.

Taulukko 14. Etälamautin mukana tehtävillä.

Etälamauttimen käytön osaamisen arvioinnista kysyttäessä yhdeksän henkilöä eli 56,3 prosenttia sanoi osaamisen olevan hyvällä tasolla, kolme henkilöä eli 18,7 prosenttia sanoi osaamisen olevan välttävällä tasolla ja neljä henkilöä eli 25,0 prosenttia sanoi osaamisen olevan heikkoa (Taulukko 15).

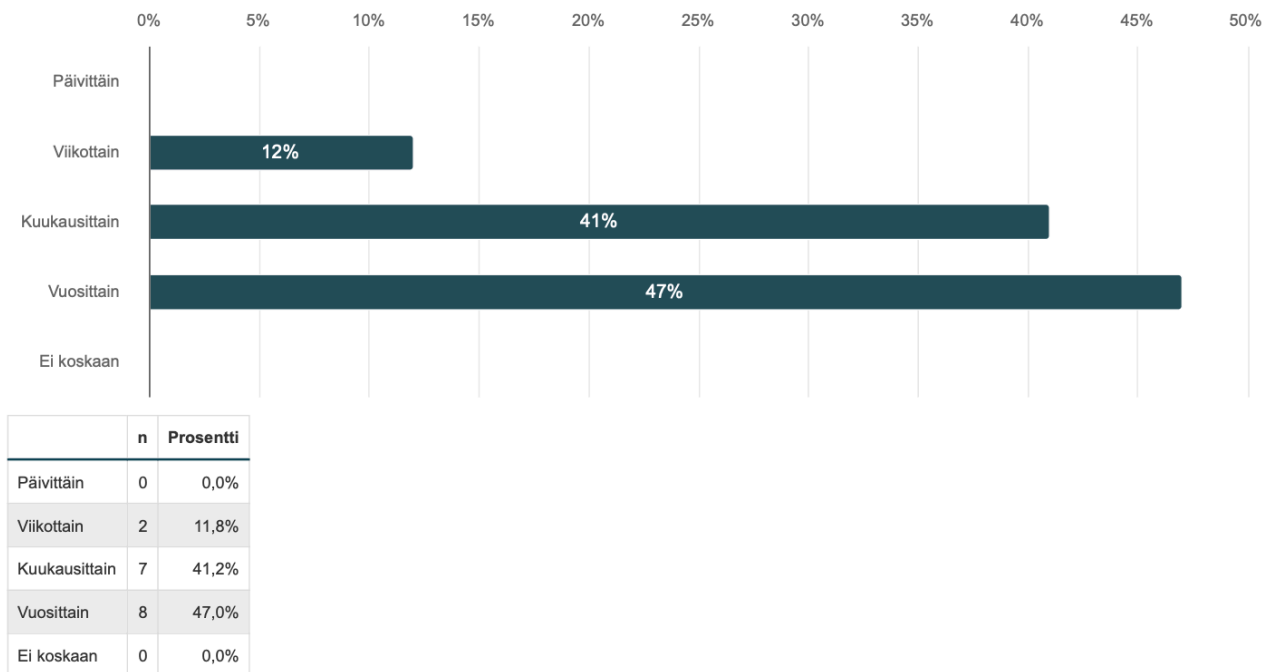

Taulukko 15. Etälamauttimen käytön osaamisen arviointi.

4.5 Virka-ase

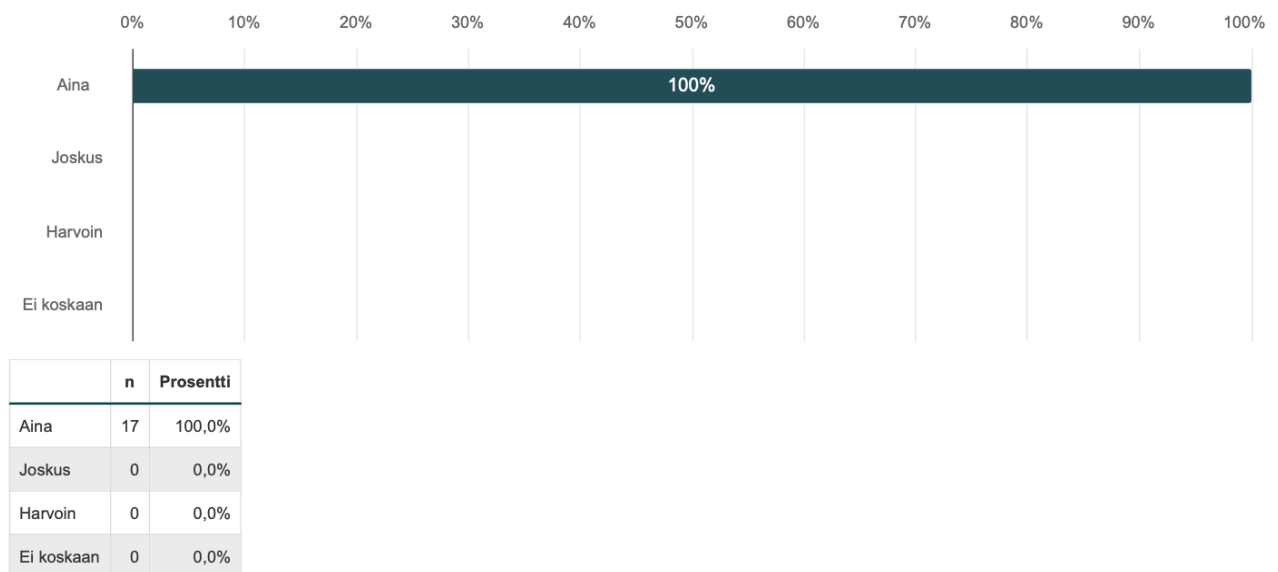
Kysyttäessä virka-aseen harjoitus- ja käyttökerroista vastaajista kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia sanoi käyvänsä harjoittelevansa viikoittain, seitsemän henkilöä eli 41,2 prosenttia kuukausittain ja kahdeksan henkilöä eli 47,0 prosenttia vuosittain (Taulukko 16). Vastauksista on nähtävissä, että

virka-aseella ampumista harjoittelee noin puolet vastaajista useammin, kuin ainoastaan pakollisilla harjoituspäivillä. Uskon tähän tiheämpään harjoitteluun vaikuttavan sen, että virka-aseella ampumisen hyvä taito koetaan tärkeäksi tämän voimankäyttövälineen mahdollisten seurauksien vuoksi ja vuosittaisen tasokokeen läpäisy edellyttää, että ampumataito pysyy ainakin jollakin tasolla.

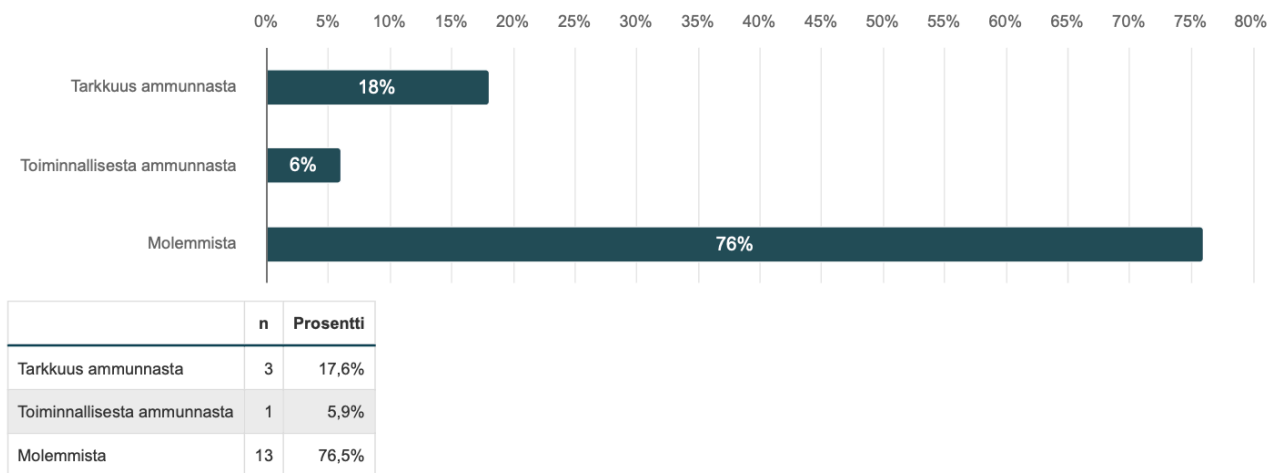
Taulukko 16. Virka-aseen harjoitus- ja käyttökerrat.

Kaikki vastaajista sanoi kantavansa virka-asetta aina mukana tehtävillä (Taulukko 17). Tämä tulos oli odotettavissa, koska on päivänselvää, että poliisin pitää pystyä puuttumaan ja vaikuttamaan, mikäli tehtävällä ollessa tai tehtävälle mennessä vastaan tulee vakavaa ja välitöntä hengenvaaraa vaarantavaa toimintaa, johon on jokaisen lähimpänä olevan poliisin puututtava.

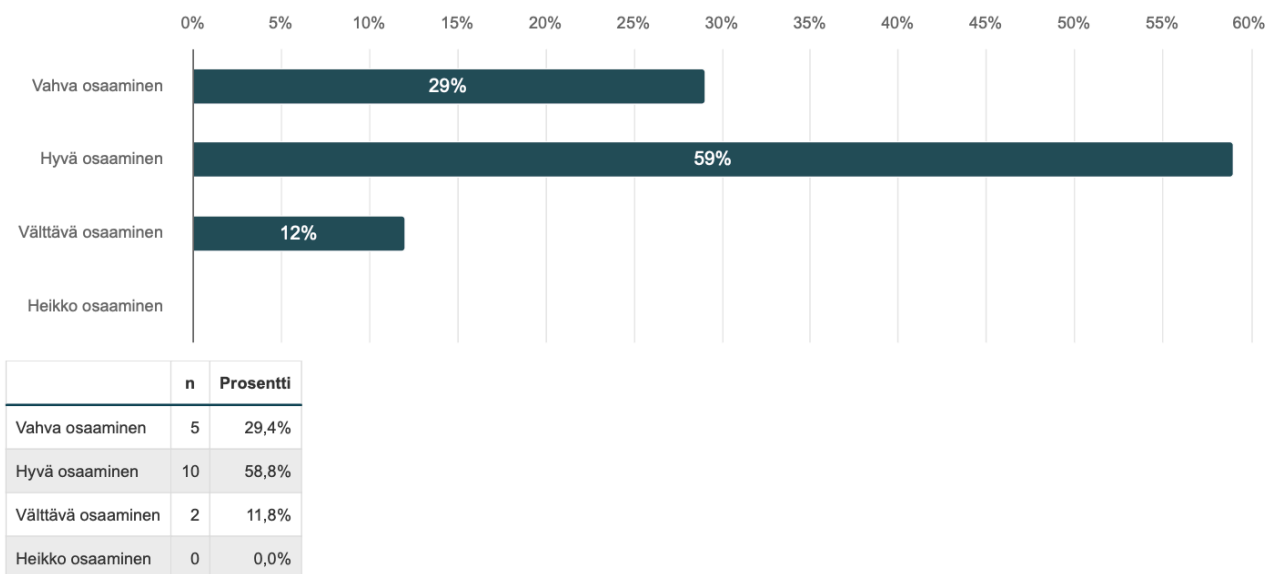
Taulukko 17. Virka-ase mukana tehtävillä.

Virka-aseella harjoittelu koostuu pääsääntöisesti vastaajien mukaan niin tarkkuutta harjoittavasta amunnasta kuin myös toiminnallisesta amunnasta. Vastaajista 13 henkilöä eli 76,5 prosenttia sanoi harjoittelevansa molempia, yksi henkilö eli 5,9 prosenttia sanoi harjoittelevansa ainoastaan toiminnallista amuntaa ja kolme henkilöä eli 17,6 prosenttia ainoastaan tarkkuutta harjoittavasta amunnasta (Taulukko 18). Tuloksista on pääteltävissä, että vastaajat kokevat molempien taitojen olevan tärkeitä hyvän ampumataidon hallitsemiseksi. Uskon tämän johtuvan siitä, että useimmat vastaajista tietävät sen, että molemmissa on kyse ampumisesta, mutta ne ovat silti kaksi omaa niin sanottua lajiansa. Pakollisilla voimankäyttöpäivillä myös harjoitellaan molempia.

Taulukko 18. Virka-aseella harjoittelu koostuu.

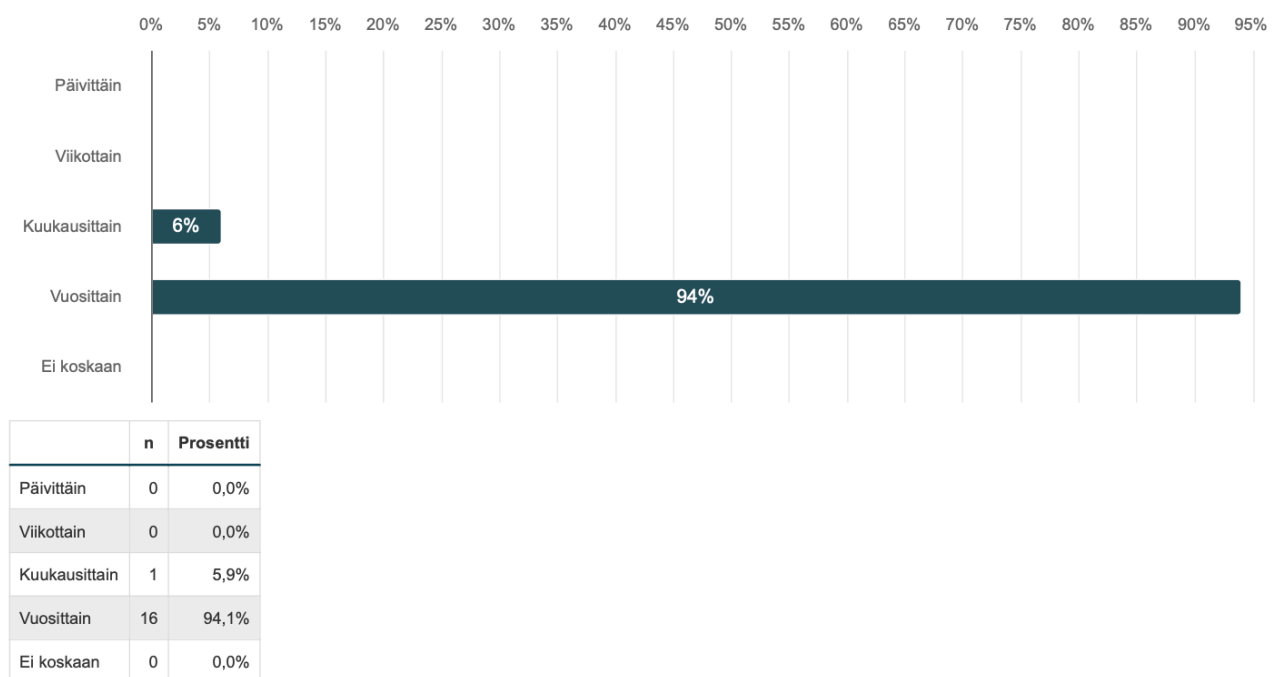
Virka-aseen käytön osaamisesta kysyttäessä kysymykseen sisällytettiin kaksi näkökulmaa, tarkkuus ammuttaessa ja aseiden käsittely, jotka ovat tärkeitä molemmat hyvän ampumataidon hallitsemiseksi. Vastaajista viisi henkilöä eli 29,4 prosenttia sanoi osaamisen olevan vahvaa näissä, 10 henkilöä eli 58,8 prosenttia sanoi osaamisen olevan hyvällä tasolla ja kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia sanoi osaamisen olevan välttävällä tasolla (Taulukko 19). Vastauksista on pääteltävissä, että vuosittaiset virka-aseen tasokokeet ovat omiaan pitämään hyvää osaamistasoa yllä. Uskon myös tiheämmän harjoittelun olevan osa syyllinen tähän pääsääntöisesti vahvaan ja hyvään osaamiseen.

Taulukko 19. Virka-aseen käytön osaamisen arviointi (tarkkuus ja käsittely).

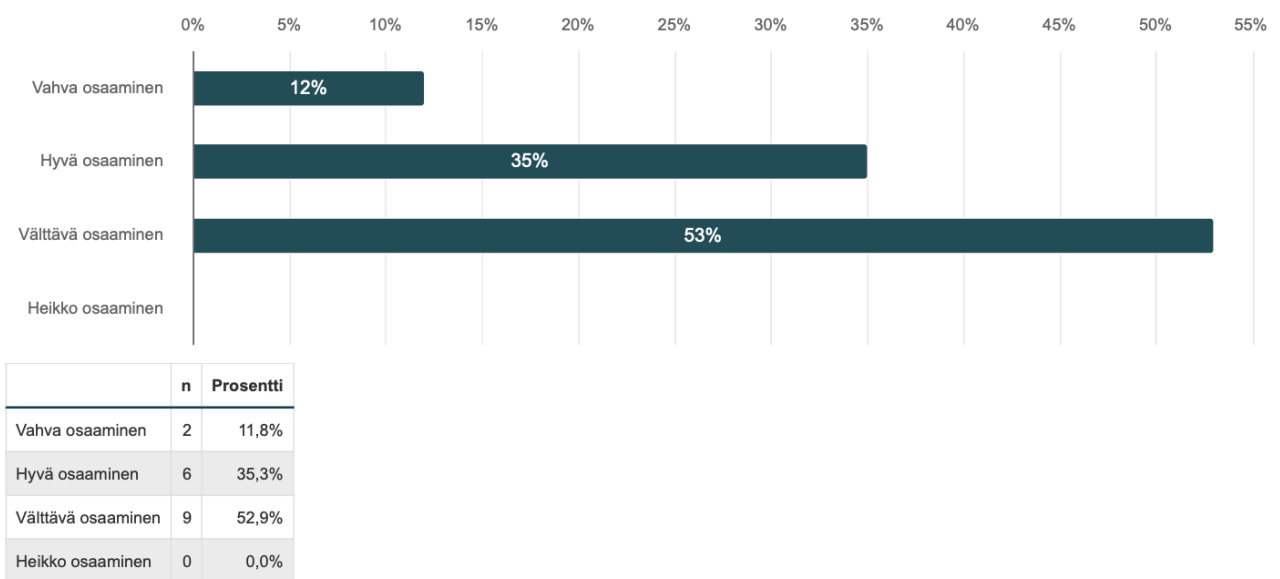
4.6 Fyysiset voimakeinot

Fyysisiä voimakeinoja harjoitellaan vastaajien mukaan harvoin. Vastaajista yksi henkilö eli 5,9 prosenttia sanoi harjoittelevansa fyysisiä voimakeinoja kuukausittain ja loput 16 henkilöä eli 94,1 prosenttia harjoittelee vuosittain (Taulukko 20).

Taulukko 20. Fyysisten voimakeinojen harjoitus- ja käyttökerrat.

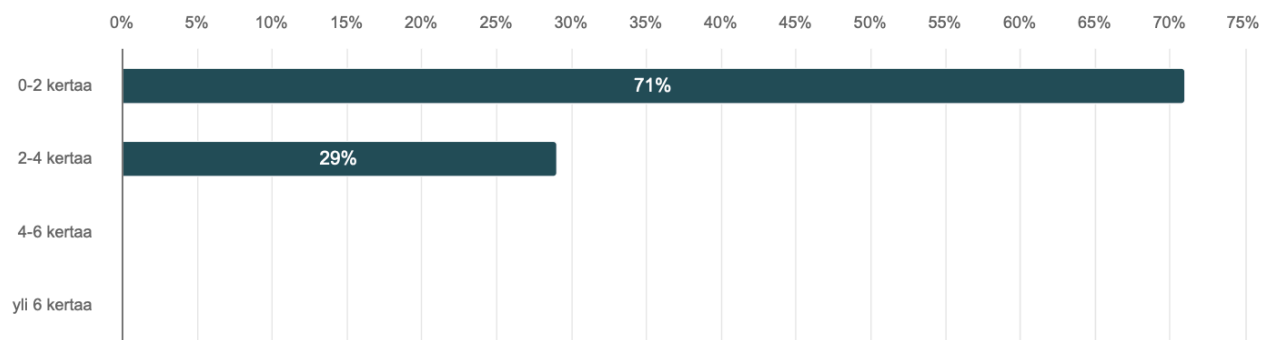
Vastaajista kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia kokee omaavansa vahvan osaamisen tason fyysisissä voimakeinoissa, kuusi henkilöä eli 35,3 prosenttia kokee osaamisen olevan hyvällä tasolla ja yhdeksän henkilöä eli 52,9 prosenttia kokee osaamisen olevan välttävällä tasolla (Taulukko 21). Fyysiset voimakeinot ovat ns. kädentaitoja, joten uskon vähäisen harjoittelun vaikuttavan suuresti osaamisen tasoon. Mielestäni näitä fyysisiä voimakeinoja olisi tärkeä rikostutkijoiden harjoitella useammin, koska esimerkiksi kuulustelutilanteessa ei voimankäyttövälineitä ole, joten näin ollen tilanteen vaatiessa käytössä on vain fyysiset voimakeinot. Kuulustelussa myös ollaan monesti kahdestaan kuulusteltavan kanssa, joten välitöntä apua mahdolliseen painitilanteeseen ei ole välttämättä.

Taulukko 21. Fyysisten voimakeinojen käytön osaamisen arviointi.

4.7 Taktinen osaaminen

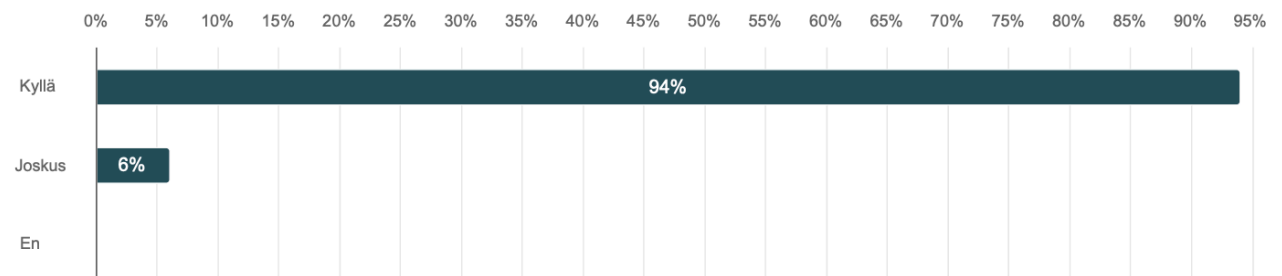
Vastaajista 12 henkilöä eli 70,6 prosenttia sanoi taktiikkaharjoituksia tulevan 0-2 kertaa vuodessa ja viisi henkilöä eli 29,4 prosenttia sanoi samaksi luvuksi 2-4 kertaa (Taulukko 22). Tätä tulosta raportoitaessa huomasin, että olin määrät muotoillut hieman huonosti, koska vastaajat ovat voineet vastata kumman vaan vaihtoehdon, mikäli harjoituksia on tullut 2 vuodessa. Lakisääteisiä voimankäyttöharjoituksia on 2 vuodessa, joten vastauksista on pääteltävissä, että rikostutkinnassa ainoat taktiikkaharjoitukset tulevat voimankäyttöpäivillä. Taktisella osaamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä liikkumista, sijoittumista, ovitoimintaa yms.

	n	Prosentti
0-2 kertaa	12	70,6%
2-4 kertaa	5	29,4%
4-6 kertaa	0	0,0%
yli 6 kertaa	0	0,0%

Taulukko 22. Taktiikkaharjoitusten määrä vuodessa.

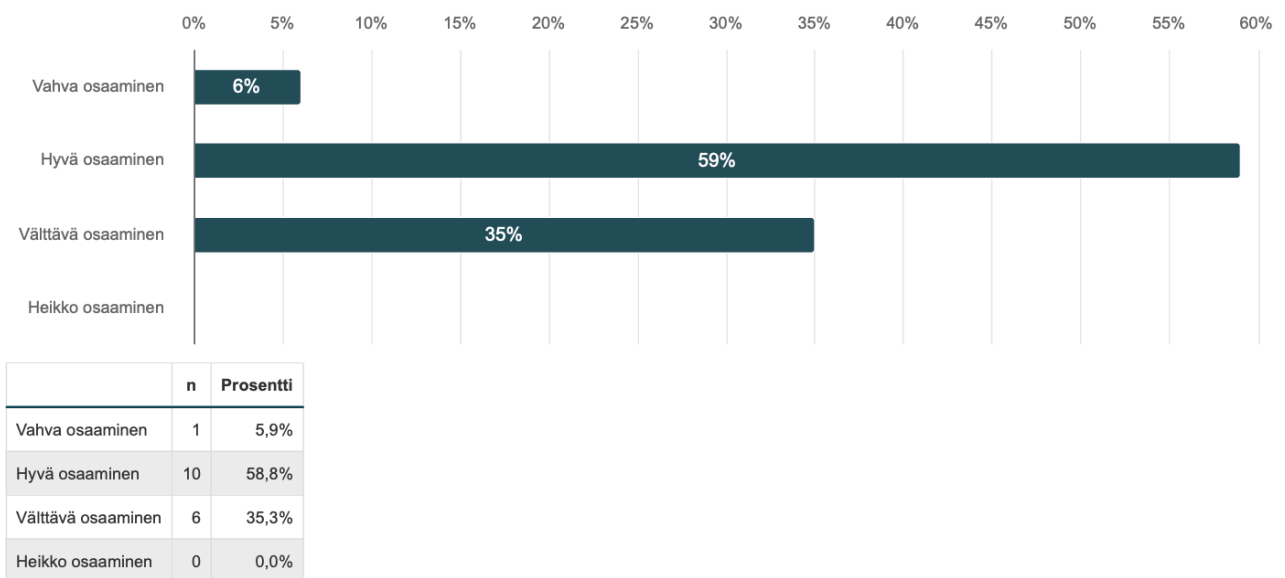
Vaikka taktiikkaharjoituksia tulee vastaajien mukaan vain muutama vuodessa, niin taktinen puoli otetaan todella hyvin huomioon tehtävillä. Vastaajista 16 henkilöä eli 94,1 prosenttia sanoi ottavansa taktisen puolen aina huomioon tehtävillä ja yksi henkilö eli 5,9 prosenttia huomioivansa sen joskus (Taulukko 23). Tulos on todella hyvä, koska taktisen puolen huomioiminen heijastuu työturvallisuuteen suoraan ja näin toiminta on ammattimaisempaa.

	n	Prosentti
Kyllä	16	94,1%
Joskus	1	5,9%
En	0	0,0%

Taulukko 23. Taktisenpuolen huomioon ottaminen tehtävillä.

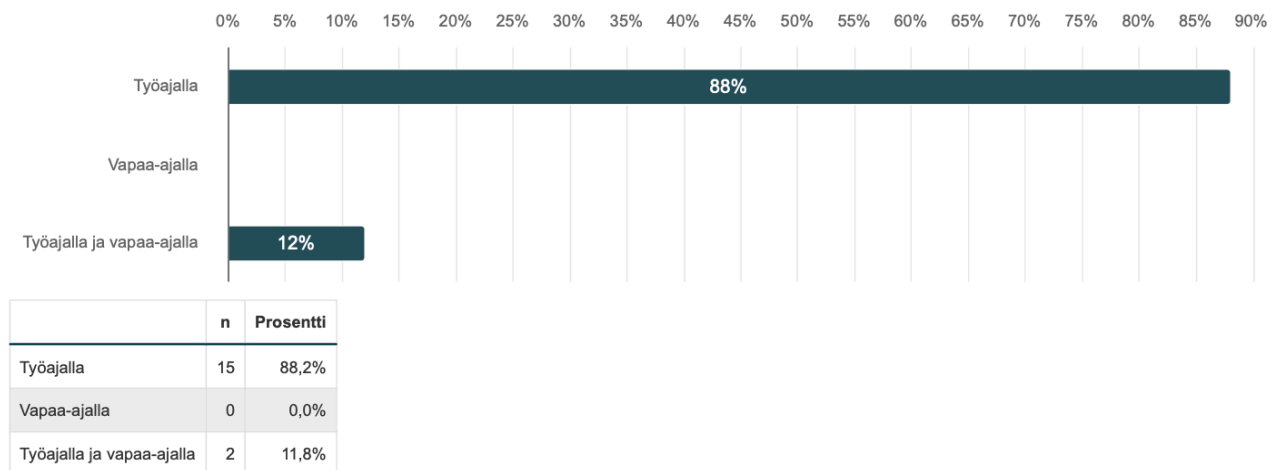
Vastaajista yksi henkilö eli 5,9 prosenttia sanoi taktisen osaamisen olevan vahvalla tasolla, 10 henkilöä eli 58,8 prosenttia sanoi osaamisen olevan hyvällä tasolla ja kuusi henkilöä eli 35,3 prosenttia sanoi osaamisen olevan välttävällä tasolla (Taulukko 24). Vastauksista on pääteltävissä, että taktisen puolen osaaminen on kohtalaisen hyvällä tasolla, vaikka harjoituksia tulee vuodessa vain muutama.

Taulukko 24. Taktisen osaamisen arviointi.

4.8 Voimankäytön harjoitteluun liittyviä muita asioita

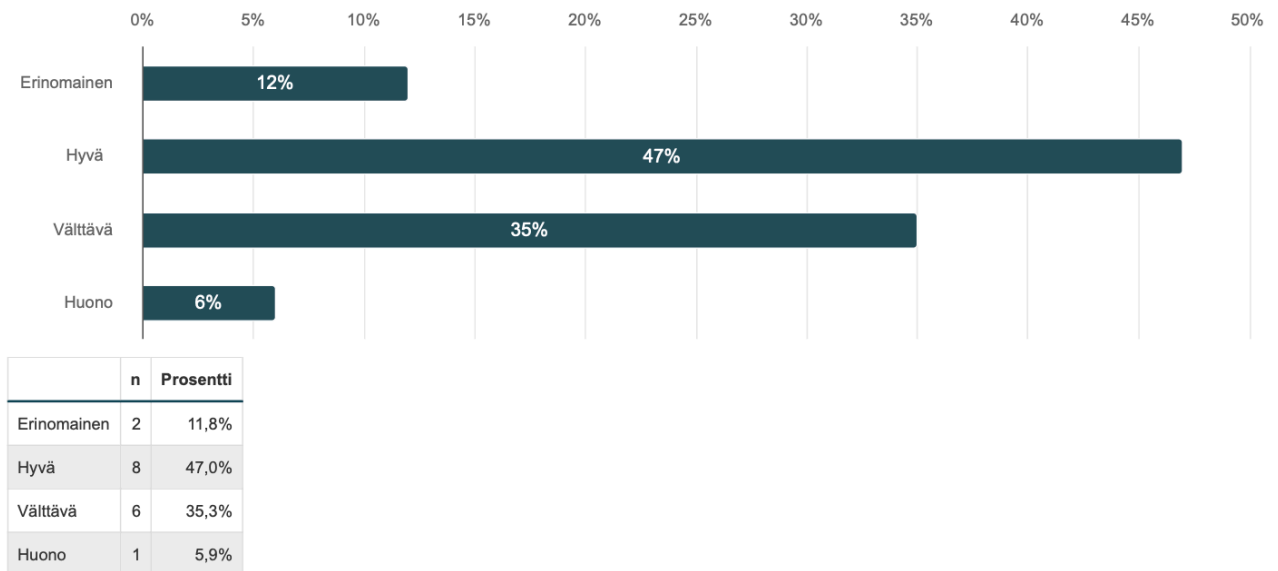
Voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen harjoittelu tapahtuu pääsääntöisesti melkein kokonaan työajalla. Vastaajista 15 henkilöä eli 88,2 prosenttia sanoi harjoittelevansa työajalla pelkästään ja kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia sanoi harjoittelevansa näitä työajalla sekä vapaa-ajallaan (Taulukko 25). Uskon tähän vaikuttavan sen, että suuren työkuorman takia vapaa-ajalla ei enää jakseta harjoitella tai miettiä työhön liittyviä asioita.

Taulukko 25. Voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen harjoittelun ajankohta.

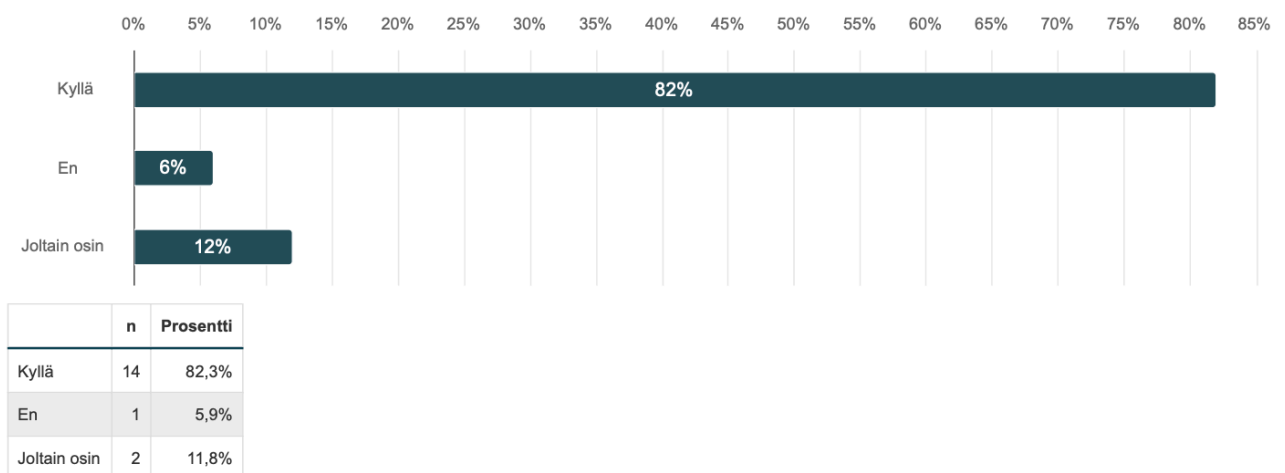
Voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen harjoittelun motivaatiosta kysyttäessä huomaa, että hajontaa on laidasta laitaan. Vastaajista kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia sanoi omaavansa

erinomaisen motivaation näiden harjoitteluun, kahdeksan henkilöä eli 47,0 prosenttia sanoi omaavansa hyvän motivaation, kuusi henkilöä eli 35,3 prosenttia sanoi omaavansa välttävän motivaation ja yksi henkilö eli 5,9 prosenttia sanoi motivaationsa olevan huono voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen harjoitteluun (Taulukko 26). Uskon eri virkaikien vaikuttavan motivaation määrään.

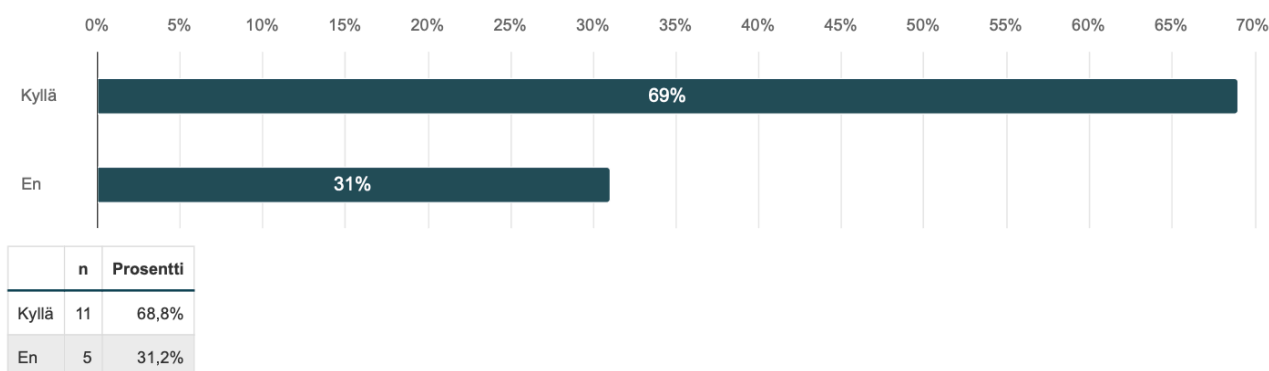
Taulukko 26. Motivaatio voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen harjoitteluun ja ylläpitämiseen.

Voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen käytön osaaminen koettiin vastaajien mielestä pääsääntöisesti tärkeänä heidän työtehtävissään. 14 henkilöä eli 82,3 prosenttia koki tärkeäksi, kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia koki joltain osin tärkeäksi ja yksi henkilö eli 5,9 prosenttia ei kokenut tärkeäksi voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen osaamista työtehtävissään (Taulukko 27).

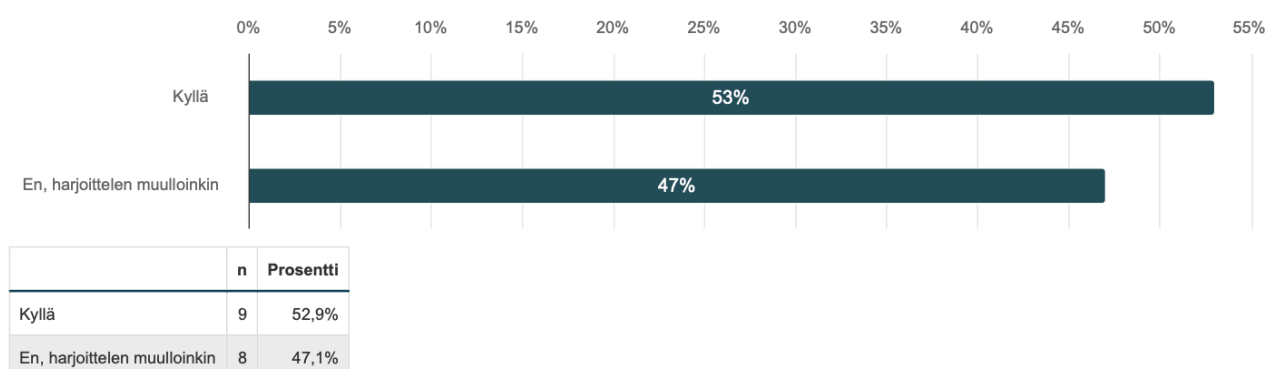
Taulukko 27. Voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen käytön osaamisen tärkeäksi kokeminen työtehtävissään.

Vastaajista 11 henkilöä eli 68,8 prosenttia haluaisi harjoitella enemmän voimankäyttövälineitä ja fyysisiä voimakeinoja ja viisi henkilöä eli 31,2 prosenttia ei halua harjoitella enempää näitä (Taulukko 28). Edeltävän kysymyksen tulokset heijastuvat tähän kysymykseen varmasti, koska voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen osaaminen koettiin pääsääntöisesti tärkeäksi rikostutkija työtehtävissä, niin halua näiden harjoitteluun olisi myös.

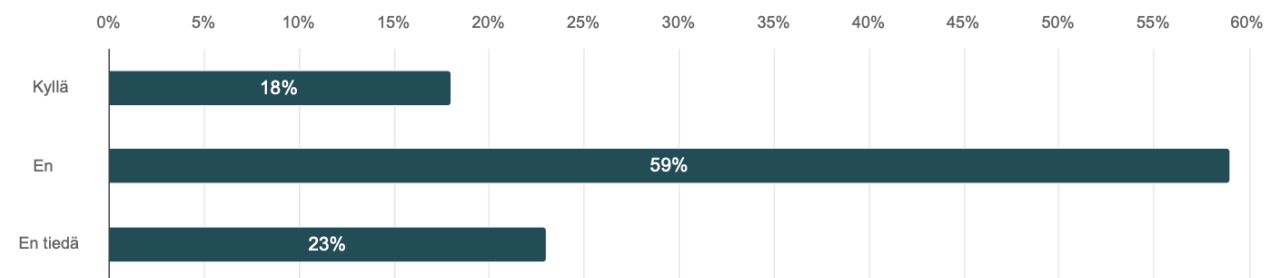
Taulukko 28. Kyselyyn vastanneiden halu harjoitella enemmän voimankäyttövälineitä ja fyysisiä voimakeinoja.

Rikostutkijoiden suuren työkuorman takia vastaajista yhdeksän henkilöä eli 52,9 prosenttia sanoi harjoittelevansa voimankäyttöön liittyviä asioita ainoastaan pakollisilla voimankäyttöpäivillä ja kahdeksan henkilöä eli 47,1 prosenttia sanoi harjoittelevansa muulloinkin, kuin pakollisilla voimankäyttöpäivillä (Taulukko 29).

Taulukko 29. Suuren työkuorman takia voimankäytön harjoittelu tapahtuu ainoastaan pakollisilla voimankäyttöpäivillä.

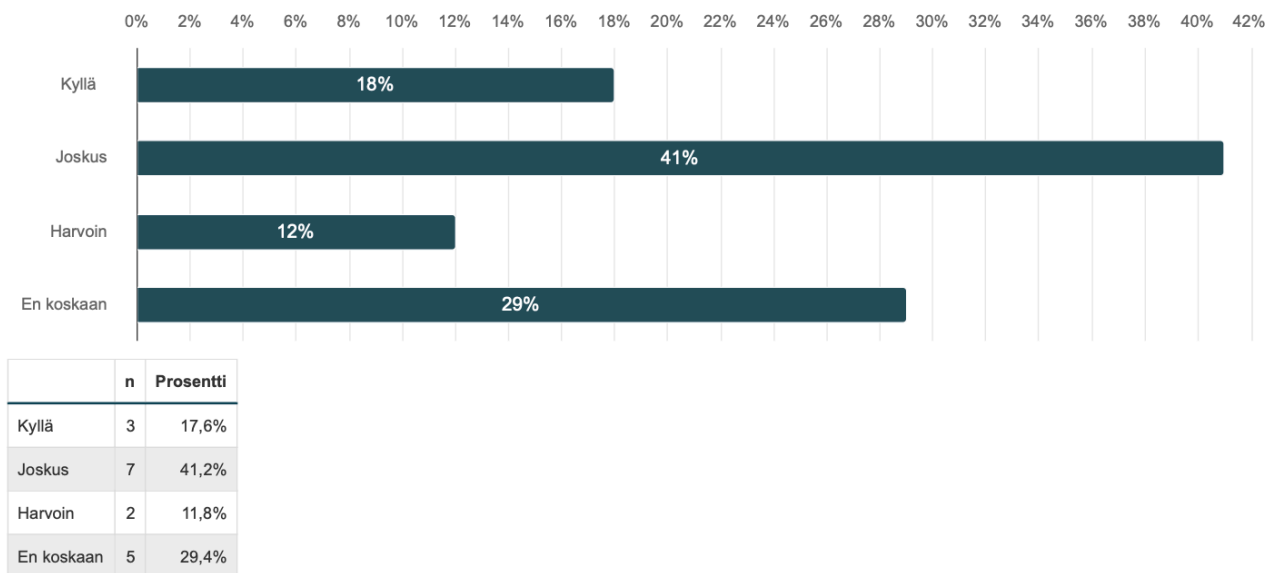
Suurin osa vastaajista kokee, että pakolliset voimankäyttöpäivien harjoitukset eivät riitä, mikäli joutuisivat voimankäyttötilanteeseen työtehtävillään. Vastaajista vain kolme henkilöä eli 17,7 prosenttia koki pakollisten voimankäyttöpäivien harjoitusten riittävän siihen. 10 henkilöä eli 58,8 prosenttia kokee, että pakolliset harjoitukset eivät riitä ja neljä henkilöä eli 23,5 prosenttia ei osaa sanoa riittävätkö ne vai ei (Taulukko 30). Mielestäni tämä on hyvää tietoa miettiessä, että riittävätkö lakisääteiset voimankäyttöpäivät voimankäytön osaamisen ylläpitämiseen.

	n	Prosentti
Kyllä	3	17,7%
En	10	58,8%
En tiedä	4	23,5%

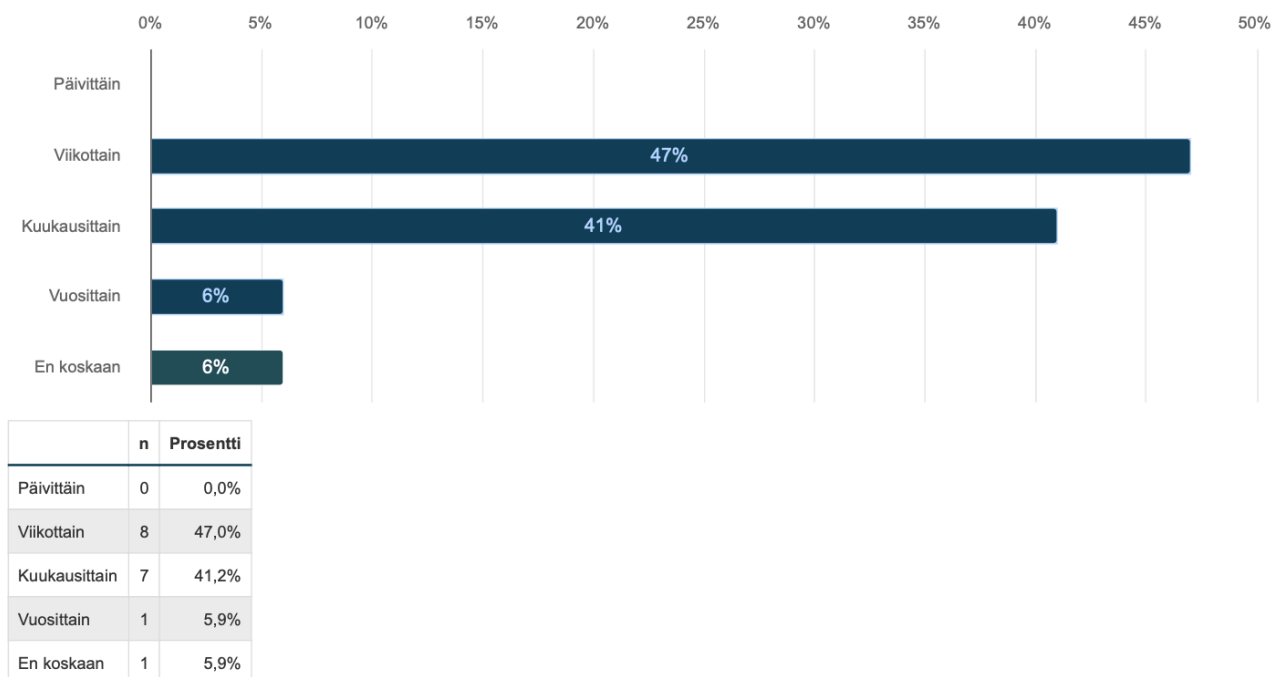
Taulukko 30. Koen pakollisten voimankäyttöpäivien harjoitusten riittävän, mikäli joutuisin voimankäyttötilanteeseen työtehtävilläni.

Vastaajista kolme henkilöä eli 17,6 prosenttia sanoi tekevänsä mielikuvaharjoittelua mahdollisista voimankäyttötilanteista, seitsemän henkilöä eli 41,2 prosenttia sanoi tekevänsä joskus, kaksi henkilöä eli 11,8 prosenttia sanoi tekevänsä harvoin ja viisi henkilöä eli 29,4 prosenttia sanoi, ettei koskaan tee mielikuvaharjoittelua mahdollisista voimankäyttötilanteista (Taulukko 31). Tulos on mielestäni hyvä, koska uskon mielikuvaharjoittelun lisäävän omalta osaltaan voimankäyttövalmiuksia.

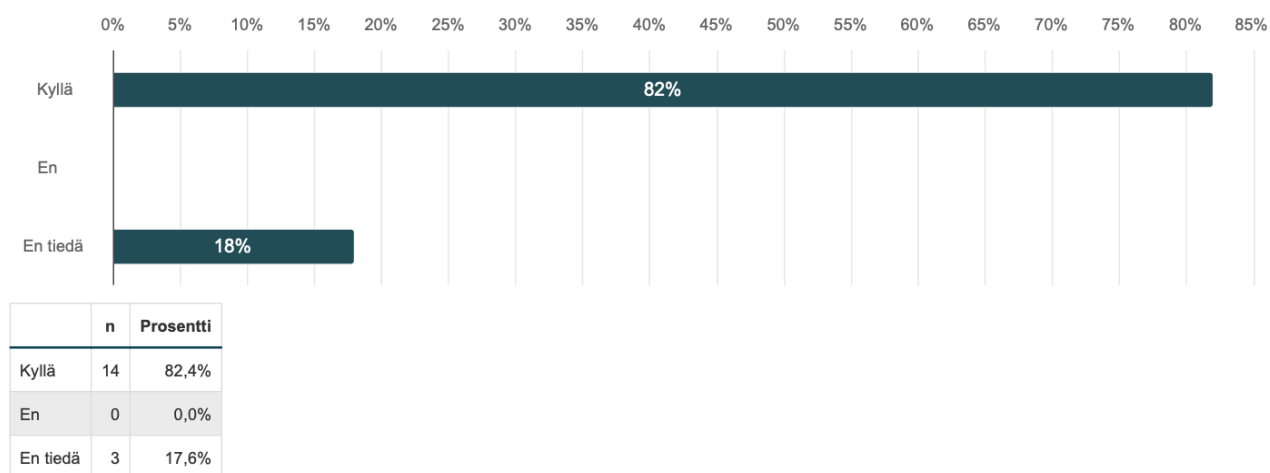
Taulukko 31. Teen mielikuvaharjoittelua mahdollisista voimankäyttötilanteista.

Kysyttäessä sitä, että käykö vastaajat, miten useasti ”ulkona” tehtävillä selvisi seuraavaa. Vastaajista kahdeksan henkilöä eli 47,0 prosenttia käy viikoittain, seitsemän henkilöä eli 41,2 prosenttia käy kuukausittain, yksi henkilö eli 5,9 prosenttia käy vuosittain ja yksi henkilö 5,9 prosenttia ei käy koskaan ulkona tehtävillä (Taulukko 32). Vastauksista on nähtävissä, että perustutkinnassa rikostutkijat käyvät melko tiheään ulkona laitokselta tehtävillä, koska noin puolet vastaajista käy viikoittain ja noin puolet kuukausittain, näin ollen hyvät voimankäyttövalmiudet ovat tärkeä asia.

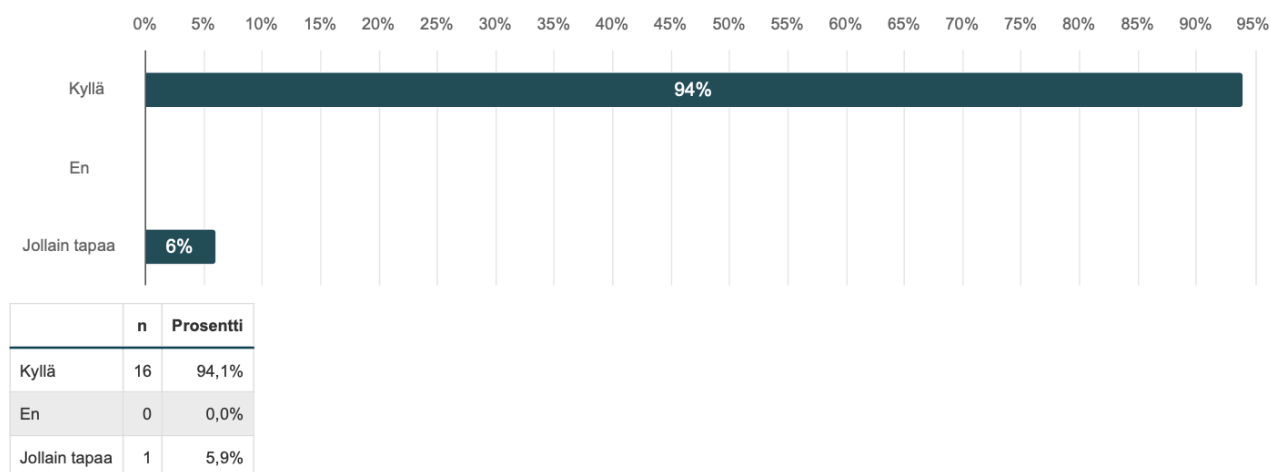
Taulukko 32. Käyn työtehtävissäni ”ulkona” tehtävillä.

Vastaajista suurin osa eli 14 henkilöä eli 82,4 prosenttia kokee omaavansa riittävät voimankäyttövalmiudet, mikäli tehtävälle mennessä tai tehtävälle ollessa tulee vastaan jotain odottamatonta. Vastaajista kolme henkilöä eli 17,6 prosenttia ei tiedä omaako vaiko eikö (Taulukko 33).

Taulukko 33. Koen omaavani riittävät voimankäyttövalmiudet, mikäli tehtävälle mennessä tai tehtävällä ollessa tulee vastaan jotain odottamatonta.

Vastaajista 16 henkilöä eli 94,1 prosenttia on valmistautunut henkisesti siihen, että saattaa joutua työtehtävissään voimankäyttötilanteeseen ja yksi henkilö eli 5,9 prosenttia on valmistautunut jollain tapaa (Taulukko 34). Mielestäni vastausprosentti on hyvä, koska valmistautumista on myöhäistä enää tehdä sitten, kun tilanne tulee vasten kasvoja.

Taulukko 34. Olen valmistautunut henkisesti siihen, että saatan joutua työtehtävissäni voimankäyttötilanteeseen.

4.9 Ajatuksia ja kehityskohteita liittyen omiin voimankäyttövalmiuksiin

Kyselyn loppuun oli sijoitettu vapaa tekstiosio, johon kohderyhmä sai halutessaan laittaa ajatuksia ja kehityskohteita liittyen omiin voimankäyttövalmiuksiin. Vastaajista vähän yli puolet eli kahdeksan henkilöä olikin vastannut tähän osioon. Nämä vastaukset ovatkin tämän tutkimuksen ja mahdollisten jatkotutkimus ideoiden kannalta tärkeitä, koska muut kysymykset olivat monivalintoja ja niihin ei ollut mahdollista vastaajien kirjoittaa omia ajatuksiaan aiheeseen liittyen. Alapuolelle on listattu kaikki vapaan tekstiosion vastaukset.

”Ampumarjoituksia pitäisi tehdä enemmän. Aikaa siihen taas ei oikein meinaa olla.”

”Etenkin fyysisten voimakeinojen käyttöön tulee vähän harjoitusta tutkinnan puolella. Harjoituspäivillä tulee vähän toistoja ja kaipaisi myös joskus enemmän painitilanteita.”

”Enemmän pakollisia vk-koulutuksia, koska omatoiminen harjoittelu unohtuu työkuorman alle. Koulutuksissa painotus taktiikkaan ja työturvallisuuteen.”

”Päällystövirassa ei tule työtehtävien puolesta ”ulkona” käymisiä, joten voimankäyttöön liittyvät asiat eivät ole itselle päivittäisiä. Pidän silti erittäin hyvänä, että päällystölle on myös kaksi harjoitusta + tasokoe vuosittain, jotta asiat pysyvät mielessä.”

”Minusta koulutus ja harjoitellut määrät ovat liian vähäisiä vastuuseen nähden. Lisäksi harjoitteiden pitäisi olla monipuolisempia olosuhteiltaan ja enemmän fyysisiä ja toiminnallisia harjoitteita.”

”Harjoituskertoja on aivan liian vähän ja siksi osaamisen taso sekä luottamus omaan tekemiseen on itselläni melko heikolla tasolla, kun puhutaan etenkin fyysisestä voimankäytöstä. Tutkinnassa suurimmat haasteet ja riskit ovat mielestäni kuulustelutilanteet ja etsinnät, jolloin voimankäyttöön joutuisi turvautumaan. Näitä kyseisiä tilanteita ei voimankäyttökoulutuksissa juurikaan huomioida vaan harjoitukset rakentuvat pitkälti kentän näkökulma huomioiden.”

”Vaikka into ja harjoittelu on uran loppua kohti vähentynyt, niin pitkän työkokemuksen myötä harjoitteita tullut paljon ja jonkinlainen voimankäyttömalli on sisään rakennettuna, jos jotain yllättävää tapahtuu. Näin varmaan useammilla pitkän linjan tutkijapoliiseilla. Sen toimintamallin riittävydestä kunkin kohdalla on paha sanoa, mutta pakolliset harjoitteet eivät kovin paljoa kehitä ja toiminnan tulisi tositilanteessa automaationa jostain vanhasta opitusta mallista/toistoista.”

”Aihe, jota voitaisiin kouluttaa enemmän. Esimerkiksi ovitaktiikka, joka tulee kysymykseen jokaisella keikalla. Asioihin etukäteen valmistautuminen ja harjoittelu ei mene koskaan hukkaan. Tietty asiat pitävät saada rutiineiksi.”

5 LOPPUTULOKSET

5.1 Johtopäätökset

Tutkimuskysymyksenäni opinnäytetyössäni oli, että miten Jyväskylän poliisiasemalla perustutkinnaissa työskentelevät rikostutkijat kokevat omat voimankäyttövalmiutensa ja tuleeko niitä harjoitettua. Vastaajista 14 henkilöä eli melkein kaikki kertoi kysyttäessä, että kokevat omaavansa riittävät voimankäyttövalmiudet, mikäli tehtävälle menneessään tai tehtävällä ollessaan tulisi vastaan jotain odottamatonta. Myös melkein kaikki eli 16 henkilöä kertoi, että on valmistautunut henkisesti siihen, että voi joutua työtehtävillään voimankäyttötilanteeseen. Näistä vastauksista voi tehdä perustellun johtopäätöksen, että Jyväskylän poliisiasemalla perustutkinnaissa työskentelevät rikostutkijat kokevat omat voimankäyttövalmiutensa pääsääntöisesti riittävänä.

Vastauksista on nähtävissä, että rikostutkijoilla on vaihtelevasti lievempiä voimankäyttövälineitä mukana tehtävillä virka-aseen lisäksi. Mielestäni tämä voimankäyttövälineiden vaihtelevuus saattaa johtaa voimankäyttötilanteissa mahdollisesti huonompiin lopputuloksiin kaikkien näkökulmasta, koska vastarinnan murtamiseksi juuri sopiva väline ei välttämättä ole mukana. Eri voimankäyttövälineiden osaaminen koettiin vaihtelevasti. Useimmilla välineillä harjoituksia tulee ainoastaan vuositasolla.

Huomion arvoista kysymyksien vastauksista on nostettava esille, että yli puolet vastaajista koki, etteivät pakollisten voimankäyttöpäivien harjoitukset riitä, mikäli joutuisi työtehtävillään voimankäyttötilanteeseen. Puolet vastaajista vastasi myös, että suuren työkuorman takia harjoittelevat ainoastaan voimankäyttöön liittyviä asioita pakollisilla voimankäyttöpäivillä. Näistä vastauksista on perusteltua tehdä johtopäätös, että perustutkinnaissa rikostutkijoiden suuri työkuorma vaikuttaa siihen, että voimankäytön liittyvien asioiden harjoittelu jää suurella osaa pakollisten voimankäyttöpäivien harjoitusten varaan, eikä harvakseltaan olevat voimankäyttöpäivät riitä hyvien voimankäyttövalmiuksien ylläpitämiseen.

Vapaan tekstiosion kahdeksassa vastauksessa kuudessa oli kannanotto, että voimankäyttövälineiden tai fyysisten voimakeinojen harjoittelua tarvitsisi enemmän ja laajalaisesti.

5.2 Jatkotutkimus ideat

Opinnäytetyöni käsitteli rikostutkijoiden voimankäyttövalmiuksia ollessaan ulkona tehtävillä näkökulmasta. Työtä tehdessäni mieleeni tuli, että aihetta voisi jatkojalostaa tai tutkia lisää enemmän fyysisten voimakeinojen näkökulmasta liittyen kuulustelutilanteisiin. Vapaan tekstiosion vastauksissa oli myös nostettu esille, että fyysisiä voimakeinoja tarvitsisi opetella useammin ja enemmän sekä oli juuri mainittu nämä kuulustelutilanteet, joissa ne voisi tulla kyseeseen.

LÄHTEET

- Boucht, J. 2020: Poliisin voimakeinojen käyttö – Suomalaisen oikeuden oppikirja. Poliisiammattikorkeakoulun julkaisuja – oppikirjat 31.
- Hanna, H. 2014: Voiko stressi tappaa? – Näin katkaiset kierteen. Minerva.
- Heikkilä, T. 2014: Tilastollinen tutkimus. Edita Publishing Oy.
- Jalamo, I. & Talonen, J. 2018: Taktiikka 2 – taktinen ajattelu arkielämässä. Turku, Ilpo Jalamo & Jyrki Talonen.
- Langinkoski, A. & Lappalainen, J. 2016: Liikuntafysiologian perusteet – Johtavien eurooppalaisten asiantuntijoiden yhteisteos fyysisestä suorituskyvystä. Lahti, Fitra.
- Lampikoski, T. & Miettinen, P. 1999: VOITTO – Taito ja Tahto. Otava.
- Leppämäki, P. 1991: Pistooliammunta – Lajit, tekniikat ja harjoitteet. Helsinki, SVUL.
- Marila, R, Valonen Liisa 2020: Työuupumuskirja. Docendo.
- Poliisilaki 872/2011. Luettavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110872?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=poliisilaki>.
- Sandström, M. & Ahonen, J. 2011: Liikkuva ihminen – aivot, liikuntafysiologia ja sovellettu biomekaniikka. Lahti, VK-kustannus.
- Sokura, V. 2023: Poliisin perustutkinnan työmäärän vaikutus työhyvinvointiin. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.
- Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015. Luettavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150245#Pidm46434448282544>.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettavissa: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.

LIITE 1

Voimankäyttövalmiudet

1. Sukupuoli

- Mies
 Nainen

2. Virkaikä

- 0-3 vuotta
 3-6 vuotta
 6-9 vuotta
 9-12 vuotta
 yli 12 vuotta

3. Virka-asema

- Miehistö
 Alipäällystö
 Päällystö

4. Käsirautojen harjoitus- ja käyttökerrat

- Päivittäin
- Viikottain
- Kuukausittain
- Vuosittain
- Ei koskaan

5. Käsiraudat mukana tehtävillä

- Aina
- Joskus
- Harvoin
- Ei koskaan

6. Käsirautojen käytön osaamisen arviointi

- Vahva osaaminen
- Hyvä osaaminen
- Välttävä osaaminen
- Heikko osaaminen

7. OC-sumuttimen harjoitus- ja käyttökerrat

- Päivittäin
- Viikottain
- Kuukausittain
- Vuosittain
- Ei koskaan

8. OC-sumutin mukana tehtävillä

- Aina
- Joskus
- Harvoin
- Ei koskaan

9. OC-sumuttimen käytön osaamisen arviointi

- Vahva osaaminen
- Hyvä osaaminen
- Välttävä osaaminen
- Heikko osaaminen

10. Teleskooppipatukan harjoitus- ja käyttökerrat

- Päivittäin
- Viikottain
- Kuukausittain
- Vuosittain
- Ei koskaan

11. Teleskooppipatukka mukana tehtävillä

- Aina
- Joskus
- Harvoin
- Ei koskaan

12. Teleskooppipatukan käytön osaamisen arviointi

- Vahva osaaminen
- Hyvä osaaminen
- Välttävä osaaminen
- Heikko osaaminen

13. Etälamauttimen harjoitus- ja käyttökerrat

- Päivittäin
- Viikottain
- Kuukausittain
- Vuosittain

Ei koskaan

14. Etälamautin mukana tehtävillä

- Aina
- Joskus
- Harvoin
- Ei koskaan

15. Etälamauttimen käytön osaamisen arviointi

- Vahva osaaminen
- Hyvä osaaminen
- Välttävä osaaminen
- Heikko osaaminen

16. Virka-aseen harjoitus- ja käyttökerrat

- Päivittäin
- Viikottain
- Kuukausittain
- Vuosittain
- Ei koskaan

17. Virka-aseella harjoitteluni koostuu

- Tarkkuus amunnasta
- Toiminnallisesta amunnasta
- Molemmista

18. Virka-ase mukana tehtävillä

- Aina
- Joskus
- Harvoin

Ei koskaan

19. Virka-aseen käytön osaamisen arviointi (tarkkuus ja käsittely)

- Vahva osaaminen
 Hyvä osaaminen
 Välttävä osaaminen
 Heikko osaaminen

20. Fyysisten voimakeinojen harjoitus- ja käyttökerrat

- Päivittäin
 Viikottain
 Kuukausittain
 Vuosittain
 Ei koskaan

21. Fyysisten voimakeinojen osaamisen arviointi

- Vahva osaaminen
 Hyvä osaaminen
 Välttävä osaaminen
 Heikko osaaminen

22. Taktiikkaharjoitusten määrä vuodessa

- 0-2 kertaa
 2-4 kertaa
 4-6 kertaa
 yli 6 kertaa

23. Otan taktisen puolen huomioon tehtävillä ollessani (liikkuminen, ovitoiminta, sijoittuminen jne.)

- Kyllä

Joskus

En

24. Taktisen osaamisen arviointi (liikkuminen, ovitoiminta, sijoittuminen jne.)

Vahva osaaminen

Hyvä osaaminen

Välttävä osaaminen

Heikko osaaminen

25. Voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen harjoitteluni tapahtuu

Työajalla

Vapaa-ajalla

Työajalla ja vapaa-ajalla

26. Motivaationi voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen harjoitteluun ja ylläpitämiseen

Erinomainen

Hyvä

Välttävä

Huono

27. Koen tärkeäksi voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen osaamisen työssäni

Kyllä

En

Joltain osin

28. Haluaisin harjoitella enemmän voimankäyttövälineiden ja fyysisten voimakeinojen käyttöä

- Kyllä
- En

29. Suuren työkuorman takia harjoittelen voimankäyttöön liittyviä asioita ainoastaan pakollisilla kerroilla (voimankäyttöpäivillä)

- Kyllä
- En, harjoittelen muulloinkin

30. Koen pakollisten voimankäyttöpäivien harjoitusten riittävän, mikäli joutuisin voimankäyttö tilanteeseen työtehtävälläni

- Kyllä
- En
- En tiedä

31. Teen mielikuvaharjoittelua mahdollisista voimankäyttötilanteista

- Kyllä
- Joskus
- Harvoin
- En koskaan

32. Käyn työtehtävissäni "ulkona" tehtävillä

- Päivittäin
- Viikottain
- Kuukausittain
- Vuosittain
- En koskaan

33. Koen omaavani riittävät voimankäyttövalmiudet, mikäli tehtävälle mennessä tai tehtävällä ollessa tulee vastaan jotain odottamatonta

- Kyllä
- En

En tiedä

34. Olen valmistautunut henkisesti siihen, että saatan joutua työtehtävissäni voimankäyttötilanteeseen

- Kyllä
 En
 Jollain tapaa

35. Ajatuksia/kehityskohteita liittyen omaan voimankäyttövalmiuksiin (vapaaehtoinen)
